

ELOFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónapra ..... 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre ..... 28 korona.
Egy hónapra ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-basábas petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőjé 16 fillér.
Egykötés petit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1910.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szombat, augusztus 27.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezércikk: Jogászsországnak.
- A kolera.
- Kitoloncolt anarchisták.
- Kolerasóvintézkedések Aradmegyében.
- Peres szabószámlák.
- Francia kalandor szélhámosága Aradon.
- Apácák a pankotai iskolában.
- Higanyméreg csokoládébonbonokban.
- A rejtélyes Szabó János.
- Pörlekedő fivérek.
- Titokzatos pénztárrablás.
- Tárca: Apák és fiuk.

Jogászsországnak.

Arad, augusztus 26.

Tudvalevő dolog, hogy memorandum alakjában megkérték az igazságügyminisztert az ügyvédi pályára való léptetés korlátozását célzó törvénytervezetének módosítására.

Az igazságügyminiszter a maga válaszában igen helyesen mutatott rá arra, hogy a törvénytervezet megalakítását a közérdek teszi szükségessé ezt azokkal a meglepő, számbeli adatokkal is igazolja, amelyek szerint az ország igazságszolgáltatási apparátusának fenntartása évi 48 millió koronát igényel, míg az ország területén 6650 ügyvéd működik. Ha ezeknél egyenkint 8000 korona évi jövedelmet veszünk alapul, (pedig de sok ügyvéd van, aki ennek kétszeresét is keresi) már ez évi 53 millió korona

terhet ró az ország lakosságára, a jogkereső közönségre.

Az ügyvédi pálya túlszűfolttsága, az igazságügyminiszter kifejezett véleménye szerint, abban is leli magyarázatát, hogy a szegényebb ifjuság azért keresi fel intenzívebben a jogi pályát, mert az az egyetlen, amelynél nem kötelező az előadások hallgatása, tehát időt enged arra, hogy az ifju kenyerét megkeresve szerezzze meg a boldoguláshoz szükséges diplomát. Ennél a pontnál azonban némileg tévedésen alapulónak látszik az igazságügyminiszter információja, mert a gyakorlati élet tapasztalatai ennek a feltevésnek az ellenkezőjét látszanak igazolni.

Tény az, hogy jogi pályáink s ezek között az ügyvédi, túl vannak zsűfoltva, hiszen ebből a kontinentálsan ismert tényből származik közismert „jogászsországnak” elnevezésünk is, de ami azt illeti, hogy épen a szegényebb néposztály volna az, amely az ügyvédi pályát túlszűfoltja, ennek igazságát megcáfolja ama tény, hogy az ügyvédi pályára épen a vagyonszámban jobban szituált családok fiai mennek.

Hiszen a gyakorlat bizonyítja, hogy ügyvédeink legnagyobb része, nemcsak a fővárosban, de vidéken is, nem a jogvédelemre fektetik a fősúlyt, ha-

nem diplomájukra támaszkodva, oly tereken érvényesítik tudásukat, amelyek feltétlen megkövetelnek egy bizonyos anyagi készséget, mint például a vállalkozás, ügynökösöködés, pénzkamatoztatás, amiknél az ügyvéd a maga tőkét hozza forgalomba.

Hogy azonban a jogi, illetve ügyvédi pálya túlszűfolttságát ellensúlyozni lehessen, ahhoz nem elegendő az, hogy a jogi pálya elé építsünk korlátokat, de a tudományos pályákon érvényesülni akaró ifjaknak módot kell nyújtani arra, hogy a mérnöki, orvosi stb. diplomákhoz is olcsóbban, megélhetési lehetőségük biztosítása mellett juthassanak és ne zárják el az ifjuság előtá többi gyakorlati pályákat, mint a pénzügyintézetek, vasut stb. azzal, hogy a boldoguláshoz jogvégzettséget követelnek.

Arra kell rámutatnunk, hogy mily méltán érdemeljük meg a „jogászsországnak” nevet s ha specialitásunk tán hizeleg is nemzeti hiúságunknak, hogy egy fontos tudományág az, mely bennünket híressé, jellegzetessé tesz, a gyakorlati élet arra kényszerít, hogy még hiúságunk legyezgetésének rovására is, tényleg megakadályozzuk azt az áldatlan kenyérharcot, amely egészségtelen áramlatokat támaszt és hátrányára van a közérdeknek.

Apák és fiuk.

Írta: Szecső Vilmos.

Ebéd után egy vézna, kis horvát gyerek, akinek akkora postás-sipka volt a fejére nyomva, hogy a szeme sem látszott ki belőle, táviratot hozott a Makróczy-villába. A táviratot maga Makróczy vette át, aki ott szundított a verandán egy ósdi karosszékben. Zavartan, rosszkedvűen és félő kíváncsisággal tépte föl a lezárt papírost.

Az apja táviratozott, az öreg Makróczy, hogy az esti vonattal érkezik.

— Hát itt lesz ismét az öreg! — gondolta a fiatal és bágyadtan, kedvetlenül eresztette le a kezét.

Itt lesz ismét, hozzá is már a vonat; ott gubbaszkodik a kiesiny fülkében, a pokoli hőségben lüktet a horpadt balántéka, szinte fő az izzadságban és mégis élénken, boldogan tekint ki az ablakon, az öröm lézával számolva az állomásokat, a melyeket még el kell hagynia. Földkörüli útjában, — a hogy gyermekeihez való utaztatását nevezni szokta, — most eljut im a legkisebb fiához, akinek a tengerparti villát ajánlkozta. Mert mindenét szétoztotta gyermekei közt az öreg valami boldog, ittas és gyermekes ajándékozó dühvel...

A fiatal Makróczy felkelt és vitte be a táviratot a házba, amely fehéren izzott a déli napfényben. Halkan lépkedett, mert tele volt a ház vendéggel és aludt mindenki; ágy, diván, kanapé, kerevet: le volt foglalva mind. Az előcsarnokban már jött elébe a felesége,

álmos arccal, a haját igazítva. Makróczy odaadta a táviratot és félénk, bocsánatkérő tekintettel nézett az asszonyra. Lehajtotta a fejét és arra gondolt, hogy jó volna, ha már holnap volna.

— Mit csináljunk? Mit csináljunk? — kiáltott föl az asszony megüődve, sápadt ijedséggel. — A ház tele van vendéggel, nincs egy talpalattnyi helyünk.

Makróczy zavartan nézett rá.

— Taviratozhatnál az öregnek, — folytatta az asszony — hogy jöjjön később. Tan egy hónap múlva... vagy... vagy egy hét múlva.

— Nem lehet, — felelt Makróczy, s a hangja kissé reszketett — hiszen már vonaton ül.

— Oh Istenem, Istenem, mennyi bosszúság! Mit csináljunk? Meg kell bolondulni. A vendégeket ki nem dobhatom.

— A kerti szoba üres, — szólt halk hangon Makróczy.

— Ugyan! Micsoda beszéd ez! A kerti szobát berendeztem ellának. Hiszen jól tudod, holnap érkezik! Az jó volt, ugye, amikor a télen egy héttig voltunk a nyakukon?

— De hát valahol mégis csak helyet kell neki szorítanunk.

— De hát hol, hol? Ha csak az udvari fülkében nem?!

— Ez az udvari fülke egy félablakos, sőt két kis helyiség volt, ahol mindenféle liánomot tartottak.

Kapva-kaptak ezen az ötleten és megindult

a hurokoldás. A padlásról előkerült egy rozoga ágy, az előcsarnokból egy rossz szekrény. Az ágy már bent állt a kis fülkében, de a szekrény sehogyse akart beférni az ajtón. A vendégsereg is előjött, mindenki segíteni akart. Lusták, peyhádek voltak a hőszőlő s a délutáni álomtól és nagyokat sóhajtottak, az izzadság csurgott róluik, amint az ormótlan szekrényt tolták, taszították, emelgették. Végre sok bosszúság után bent volt a szekrény is.

— De most karosszék kellene, amelyben az öreg elszun itgasson.

— Az a karosszék a verandán, az jó lesz, az pompás lesz, — szólt Makróczy.

— Nem volna más? — kérdezte Makróczy. Abban én szoktam pihenni.

És fájt neki az a gondolat, hogy meg kell válni a széktől, amely még megmaradt számára a sok butordarabból, melyet a vendéglaj ellepített.

De le kellett róla mondania s az avult, nagy karosszék is bekerült a fülkébe.

Már itt voltak a Makróczy-gyerekek is.

— Jön a nagyapa, jön a nagyapa!

— Hoz majd falovat, ósdi jáékot, középkori játékok! — mondta a legnagyobb, aki már eltelet a repülőgéppel is.

— Nekem harisnyát hoz, mindig harisnyát hoz, jó vastagot, hogy meg ne fazzam ebben a bolond melegben.

Ezen már a gyerekek is nevettek s a gyerekhad úgy vihancolt, hogy visszhangzott tőle a ház. Estére már köztük lesz az öreg s néz a fiára, menyére félénk-alázatosan s boldogan

A kolera.

— A bécsi kolera-gyanus esetek. — Védekezés a járvány ellen. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad augusztus 26.

A sok egymásnak ellentmondó hír között még ma se lehet pontosan megállapítani, hogy a két gyanus megbetegedést, amely a 806-os uszályhajón történt, tényleg a kolera idézte-e elő. A bécsi bakteorológiai intézet kolera nostrast konstatált, míg az osztrák belügyminiszterium hivatalos jelentése szerint az uszályhajó utasai ázsiai kolera-ban betegedtek meg.

Természetes azonban, hogy a bizonytalanság dacára is mindenfelé a legszigorubb óvintézkedéseket fogantositják, hogy a járvány esetleges elterjedését megakadályozzák. Így a Budapestre visszaérkezett uszályhajót az ujbudai kikötőben zár alá helyezték és az ország határain is mindenfelé megteszik a szükséges óvintézkedéseket.

(A kolera-gyanus uszályhajó Ujpesten.)

Budapestről jelentik: A főváros hatóságát ma reggel értesítették, hogy a 806. számú uszályhajó, melyet a „Regensburg” nevű gőzös vontatott Bécsbe, az ujbudai kikötőbe fog megérkezni. Magyarevics Mladen dr. tiszti főorvos Dumitreanu Ágost dr. rendőrfőorvossal azonnal a helyszínre ment. Ott találták már a belügyminiszter megbízottját, Békássy egészségügyi főfelügyelőt. Mivel tegnap még azt jelentették Bécsből, hogy a két asszony, akik a Regensburgon megbetegedtek, nem kolerasak, Ujpesten megengedték, hogy az uszályhajó a kikötőben kössön ki. Az uszályhajó árut hozott Budapestre, de a hajón volt személyek kiszállását és az áruk kirakását nem engedték meg.

Hivatalosan ma semmiféle hírt nem kaptak Bécsből, csupán magántávirat jelentette, hogy a két asszonyon megállapították a kolera-t. Magyarevics dr. rendelkezésére az uszály-

hajónak azonnal távoznia kellett a partról és az ujbudai kikötővel szemben a Duna közepén vetett horgonyt. A hajó három emberét a fertőtlenítő alkalmazottai a Szent-Gellért kórházba vitték, ahol öt napig hagyják őket megfigyelni. A tiszti főorvos azt is megállapította, hogy a hajót utközben fertőtlenítették, mindazonáltal itt Budapestben is alaposan fertőtleníteni fogják. A rendőrség és az orvosi hivatal megindította a nyomozást annak kipuhatolására, hol járt a hajó, hol kötött ki, hol szállottak ki belőle, kivel érintkeztek a hajón lévők és hogy nem vettek-e fel utközben valakit a hajóra.

Budapestről jelentik: Vasziljevics János alpolgármester egész délelőtt tárgyalt Magyarevics Mladen főorvossal és Müller Kálmán báró kórházigazgatóval. Bárczy István polgármester megszakitotta szabadságát és szintén résztvett a tanácskozásban. Vasziljevics János a kolera elleni védekezésről egy hírlapírónak a következőket mondta:

— Éppen most kaptam telefonértesítést a főorvostól, aki kint van a Bécsből érkezett uszályhajónál. A főorvos ezeket közölte velem: Megállapítottuk, hogy a hajóról utközben senkisé sem szállott le. Az uszályt a folyó közepére vontattuk, s a rajta levő három embert egészségügyi zár alá helyeztük. Bár utközben az uszályt Pozsonyban fertőtlenítették, mi újból fertőtlenítettük. Meg kell állapítanunk azt, hogy az utasok nem betegek, még csak nem is kolera-gyanusak.

Pozsonyból jelentik: A bécsi egészségügyi hatóságok nagy mulasztást követtek el, mikor megengedték, hogy a Regensburg nevű vontatógőzös Budapest felé visszamenjen. Csak amikor már a hajó elindult, jutott eszükbe, hogy azt dezinficiálni kellett volna. Azonnal telefonáltak Pozsonyba, hogy a hajót tartóztassák fel és dezinficiálják. A Regensburg azonban akkor már elhaladt Pozsony mellett és csak Gönyűn az előjáróság állította meg, s azt az utasítást adta, hogy azonnal térjen vissza Pozsonyba. A vontatógőzös Pozsonyba érkeztekor a hid mellett kötött ki, ahol már Merik Ödön dr. és Vámosy István dr. orvosok várták s azonnal fertőtlenítették. Ekkor

vették észre az orvosok, hogy Trnka Antónia cseléd a hajón fekszik.

Trnka Antónia szakácsnőt ma a Regensburg-hajóról az állami kórházba szállították. Már tegnap beakarták szállítani, de belügyminiszteri engedély nélkül nem akarták felvenni. Az engedély csak ma délelőtt érkezett meg. A kórházban megvizsgálták és állapotát kolera-gyanusnak találták. Végleges ítéletet csak a már megkezdett bakteorológiai vizsgálat befejezése után lehet mondani. Trnka most elküldött helyen van, sem vele, sem a Regensburgi hajóval senki sem érintkezhetik. A betegség tünetei nagyon kolera-gyanusak.

(Hivatalos jelentés.)

Bécs, augusztus 26. (K. k. Korrespondenz-Bureau.) A belügyminiszterium közegészségügyi osztálya jelenti hivatalosan: A bakteorológiai vizsgálat két esetben és pedig a néhány nap előtt elhunyt Held asszony, valamint a még beteg Hoffmann cselédeány esetében ázsiai kolera-t állapított meg. A legmesszebbmenő óvintézkedések megtételek.

(A budapesti és bécsi rendőrség kommunikéje.)

Budapestről jelentik: A rendőrfőkapitány ma a következő hivatalos kommunikét tette közzé:

A Dunagőzhajózási Társaság 106. számú uszályhajója, amelyen Held Magdolna ázsiai kolera-ban megbetegedett, ma Bécsből Budapestre érkezett. A hajó a hó 23-án indult Bécsbe és 27-én érkezett oda. Utközben csak Gönyű állomáson kötött ki, ahol Heldné élelmiszert vásárolt. Heldné augusztus 22-én kolera-ban megbetegedett. Rögtön kórházba szállították, ahol Bécsbe való megérkezése után hét nappal meghalt. Miután a fertőzési idő rendkívül hosszú volt, az orvosszakértők annak a véleményüknek adtak kifejezést, hogy a fertőzés nem történhetett Budapestben.

A hajót megérkezése után dezinficiálták és a hó 23-án 3000 métermázsas árut rárakva, Budapestre indították. A hajó ma érkezett ide

esillámló szemmel az unokáira, akik vad tréfákat üznek majd vele és vérszomjas gyermeki kegyetlenségük csitáblájává teszik s ő dohog majd duzzogva és mégis itasan a gyönyörűségtől.

— Hoztam én valamit lányom, — mondja majd a menyének — és előpakol majd egy tarka nagykendőt, melyből ajándék lesz karácsonyra a Vica szakácsnénak, ha ugyan addig föl nem mond.

— Neked is, fiam — és a hatást lesve, esillámló szemmel néz rá, miközben előszed a zsebéből egy skatulya szivart, mely külföldi is, vegyes is, ára darabonként öt fillér...

— Megvolnánk valahogy! De nincs agynemű! — kiált az asszony. — De végre előkerül egy-egy rossz innen is, onnan is és az elszállásolás kérdése megoldatott.

— No, jöhet már! — dohog Makróczy. — Holnap már csupa pipafüst leszünk. Jaj, a függönyeim! Hiszen nem bánom, jöjjön, csak a rossz szokásait ne hozná magával. A fejem megfájdul a penészszagú ruháitól s az idegeim megfeszülnek, ha hallom az elveit, a nézeteit, az avas világlátását.

Oszonnára terítették. Csendben ült a más kor oly lármás sok vendég és nézte a tengert, mely csodálatos és tündöklő színorgiát rendezett. Távol a szemháron fehérasszúrke párázatban olvadt össze a víz a bágyadt színű éggel s a gyöngén fodros hullám teteje villogó fényben csillant meg; s odébb, ahol egy fehér vitorlás ringatózott a vizen, mint egy fáradt pillangó, végtelen narancssárgaság ragyogott a vizen, a kikötő felé pedig indigókék hullámok szalták a mólót, míg itt a sziklás partra tejfehér habban csapódott a víz.

Valami fáradt csend és boszus kedvetlenség börtült a társaságra, a háziasszony ernyedő arca lehangozt mindenkit. Makróczy is boszus volt, érezte, hogy valami tompa harag ült szívében és kissé szégyenkezve, kissé fásultan s nagy lehangoltsággal vallotta be magának, hogy neheztel az öregre...

Egy óra múlva befogatott egy könnyű oszárba és fölhajtott a heggyra, az állomásra. Ott egy pillantást vetett a tengerre, mely most oly szelidkéken pihent a fehér sziklák közt! Ez szebb volt az álomnál, a képzeletnél is!

Aztán befordult a várószarnokba és csüggedten, leverien csoszogott föl-alá. Nygyszerre valami halálos bágyadtságot érzett; a lélegzétvétele megnehezült, tikkadt, ólmos, száraz hőség kiozta; a szíve idegesen, nyugtalanul vert s a lába oly nehéz volt, mintha mázsás eszmát hozott volna rá. És im! Az előbb még oly szelid tenger piszkosan, sötétszürkén hullámozott, éles, fehér taraját hordozva nyugtalan, lázongó hullámféjén.

— Sirokkó! — gondolta Makróczy.

De talán még soha ily rosszul nem érezte magát. S most egyszerre égni kezdett a homloka, oly tüzesen, oly forrón, mintha ezer izzó tű mélyedt volna bele; úgy sajgott, lüktetett, úgy hasította a kin, hogy mondhatatlan. S ahogy belenézett egy automata tükrébe, megdöbbenve viadt vissza; a fehér homloka közepén egy kerek, nagy folt piroslott, mint valami titkos, végletes és iszonytató jel.

És hirtelen fölillant agyában egy rég felejtett dolog emléke.

... Csöpp kis fiú volt s ahogy játszott egyszer az ut porában, egy robogó szekér alá ke-

rült s a ló éles patkója nagy darabon lenyúzta homlokáról a bőrt. Nosza hamar, orvosért! Jött az orvos. — Bőr kell ide! — kiáltott föl az orvos, — emberbőr, valóságos emberbőr, hogy a sebre ragasszam! De hol veszünk emberbőrt?! És ekkor odalépett az apja, az öreg Makróczy és odatartotta a hátát, hogy vágják itt onnan a szükséges bőrt és varrnák oda fia homlokára...

Igy is történt. És most ez a darab idegen bőr itt sajog, ég és piroslik, mint az alkonyi égbolt. S a fiatal Makróczy nézte, nézte ezt a piros foltot és a szíve hirtelen megtelt valami fájó, vad, valami iszonyú, valami óriás, tépő, kínzó, fojtogató szánalemma, valami bánatos, viharzó szeretettel.

S állt ott lehajtott fővel, feszülő halántékkal s a szeme majd megpukkant a lázas fájdalomtól, a visszatartott könnytől. Hirtelen nagy robajjal riadt föl: a vonat berobogott.

Főlkapta a fejét s meglátta az öreget a lépcsőn. Hogy összeaszott az öreg, milyen kicsi lett! Odarohant, öibe kapta, magához szoritotta vadul és csókkal, könnyel öntözte az aszott arcát. A száján vadul, hőrögvő, bugyborékolva szakadt ki a rekedt sirás, miközben lágyan, puhán és sirástól fojtottan sóhajtotta az öreg fülébe:

— Te szegény, te szegény, te jó!

Az öreg pedig megrémült eleinte, de aztán fölolvadt az ijedsége ebben a meleg, vad könyzaporban, a fejét a fia vállára hajította, boldogittasan sóhajtott és oly negédesen csücsörítette a ráncos ajkát, mint a kényes gyermek.

és bár eredeti terv szerint a Margit rakpartnál kellett volna kikötnie, a társulat intézkedett, hogy a felső újpesti szigetnél feltartóztatassék és a parttól tizenöt méternyire kössön ki. A társaság rögtön értesítette a rendőrséget és Magyarevics Mladen tisztí főorvos Dumitriacut rendőrőrvossal kiment a helyszínére. A hajón három matrózt találtak, akik egyike augusztus 10-ike, másika augusztus 13-ika, harmadika pedig csak ma reggel óta áll a hajó szolgálatában. Az orvosi vizsgálata a matrózokat teljesen egészségeseknek találta. De elővigyázatból a szunyog-sziget, majd onnan a fertőtlenítő intézetbe vitték őket. A hatósági orvos rögtön elrendelte a hajó fertőtlenítését és az áruknak a fertőtlenítőbe való szállítását. A rendőrség őrszemeket állított a partra a hajó őrzésére és mindenkinek megtiltja a közeledést.

Ugyancsak nyilatkozatot tett közzé a bécsi rendőrség is, hogy mihielyt a koleragyanyas esetről az első hírt kapták, azonnal megtették a szükséges óvintézkedéseket. Felni épen ezért nem kell, annál kevésbé, mert a megbetegedettek a kolerát nem Bécsben kapták, hanem oda behurcolták.

(Hoffmann Mária állapota.)

Bécsből jelentik: A kolera-gyanus tünetek közt megbetegedett Hofmann Mária állapota javul. Remélik, hogy életben fog maradni. Bécsben azt hiszik, hogy a kolera csak úgy juthatott be az osztrák császárvárosba, hogy a két asszony a hajón utazó Bölsch matróztól kapta meg a betegséget. A matrózt az irgalmasok kórházából a Ferenc József-kórház elkülönített pavillonjába szállították állandó megfigyelésre. Eddig nem sikerült kolerát észlelni, azonban lehetséges, hogy a közelmúltban volt kolerája, noha magase tudott róla.

(Kolerariadalom Miskolcon.)

A lapok közlése, mely hírül adta, hogy egy Lichtverth József nevű koleragyanyus munkás szerdán Budapestről Miskolcra érkezett és innen a közeli Perencesre ment, óriási izgalmat keltett, mert a városban, senki sem tudott az esetről, legkevésbé pedig arról, hogy Lichtverth Miskolcra hova ment. A hatóság is teljesen tájékozatlan volt, mert Miskolc városához semmi hivatalos értesítés sem érkezett tegnapig. A városi hatóság a lapokból értesült a dologról, azonnal mozgósították a rendőrséget, a detektiveket, az orvosi kart, de a teljes tájékozatlanságban tehetetlen volt, noha minden apparátus működésbe jött és az egész várost fel-forgatták.

Estére aztán kislitt, hogy mégis jött értesítés Miskolcra, a járási főszolgabíróhoz, amelynek területéhez tartozik Perences. Az értesítést a budapesti VII. kerületi előljáróság küldte táviratban, de erről a városnál mit sem tudtak. De nem sokra ment a távirattal a főszolgabíró sem. Lichtverth a hónap 23-án éjjeli 11 óra 30 percek indult el Budapestről s így 24-én reggel 6 órakor érkezett Miskolcra, a budapesti VII. ker. előljáróság a vonat érkezése után épen két órával később, vagyis 24-én reggel 8 órakor értesítette a főszolgabíróságot, úgy, hogy mire ez megkapta az értesítést, a keresett embernek már csak a nyomát üthették.

A főszolgabíró, nyomban telefonon utasította a diósgyőri közzei előljáróságot és csendőrséget, hogy nyomonkérjék Perencesen Lichtverth után, az engedélyről, azonban teljes 24 óráig semmi értesítés sem érkezett, és így képzelhető az a nyugtalanság, mely a várost és környékét fogva tartja.

Miskolcon rendkívül nagy a felháborodás, hogy a városi hatóságot egyáltalában nem értesítették az esetről és egész napon át teljes tájékozatlanságban az összes helybeli és környékbeli vasgyárakban nyomoztak, vajjon nem jelentkezett-e munkavállalás céljából ott Lichtverth, a ki vassztergályos. A felháborodást azonban még inkább fokozza, hogy a budapesti előljáróság távirata is oly bonyolult jött, hogy a főszolgabíró is tehetetlen volt.

Lichtverth egy napi bolyongás után előkeült. 24-én reggel 6 órakor megérkezve Miskolcra, nehogy zaklassák, gyalog keresztül ment a városon és a csacai szőlők közt a vasgyáron keresztül ment haza Perencesre, ahova este 8 órakor érkezett meg. A csendőrség rögtön elkülönítette és értesítette Bathy Gyula főszolgabírót, ki orvosokkal kiszállt a helyszínére és öt oszádijával együtt öt napra elkülönítette.

(Védekezés a járvány ellen.)

Földhivatalosan jelentik: Tekintettel a Bécsben megállapított két ázsiai koleraesetre, a magyar királyi belügyminiszterium egészségügyi osztályának vezetője azonnal telefonon kérdést intézett az osztrák belügyminiszteriumhoz, a mely megerősítette a két eset hírét és közölte, hogy részletes vizsgálatot indított annak kiderítésére, hogy nem-e izolált esetekről van szó és vajjon a járvány nagyobb terjedésétől lehet-e tartani. Amennyiben kitünik, hogy nem teljesen izolált esetekről van szó, hanem a baj terjedésének veszélye várható, a magyar kormány a legszigorubb intézkedéseket fogja tenni az osztrák határ felé és az összes határállomásokon az utasok legbehatóbb megvizsgálását fogja elrendelni.

A belügyminiszter a kolera ellen való védekezés érdekében előírt rendezabályok végrehajtásának ellenőrzésére kiküldte Frank Ödön dr. közegészségügyi felügyelőt Fiumába, Kerekes Pál dr-t a Csefától Körösmezőig terjedő határ, Blum Ödön dr-t a Beszterecsnaszód vármegye északi szélétől Predealig terjedő határ és Kriser Károly dr-t a Zimonytól Csáktornyáig terjedő határ területére. A kiküldöttek nemcsak az illető területeken levő határmenti belépő állomásokon, hanem az illető határszéli járások egész területén ellenőrzik a fentebb említett óvintézkedések foganatosítását.

Fiumából jelentik: A tengerészeti hatóság rendeletileg utasította a hajóstársaságokat, hogy a hajókat tisztán tartsák és sűrűn fertőtlenítsék, egyben felszólítva a hajóparancsnokokat, hogy a hajón előfordult minden betegséget a révhivatalnak azonnal jelentésük be büntetés terhe alatt.

A város közegészségügyi bizottsága ma ülést tartott, amelyen a tisztí főorvos részletesen beszámolt a kolera behurcolásának megakadályozására eddig foganatosított intézkedésekről, amelyet a bizottság tudomásul vett.

A galliciai és polovickai rendőrség táviratilag értesítette a fiumei rendőrséget, hogy Lebedev Szánkó őrnagy és Prokov Iván kadét Oroszországból Fiumába utaztak és kéri megvizsgálásukat. A rendőrség intézkedett, hogy megérkezésükkor fertőtlenítsék őket.

(Elhalasztott román királygyakorlatok.)

Bukarestből jelentik: Tekintettel az Oroszországból fenyegető kolera, a román földmivvelésügyi és a belügyminiszter azzal a javaslattal lépetek a király elé, hogy a nagy hadgyakorlatot mondják le. Károly király elfogadta az előterjesztést és a minisztertanács elhatározta, hogy a hadgyakorlatot egy későbbi időpontra halasztják el.

Kitoloncolt anarkisták.

— Letartóztatás a gyakorlótéren. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 26

A győri rendőrség tegnap a város melletti gyakorlótéren három anarkistát tartóztatott le. Az volt a gyanu ellenük, hogy merényletet akarnak elkövetni Frigyes főherceg ellen, aki jelen volt a katonai gyakorlatokon. A letartóztatottak persze tagadnak körömszakadtáig, de a felmerült gyanukok alapján a rendőrség mindhármukat kitiltotta az ország területéről és hazatoloncoltatta.

A letartóztatott anarkisták között leggyanúsabb Raszovszky János. Raszovszky brünni születésű és eszini illetőségű 23 éves szövogyári munkás. Már egy ízben 1907. május 5-én volt Győrött a textilgyárban dolgozott.

Ideérkezte után a belügyminiszter 30. Ac. számú leiratában figyelmeztette a polgármestert, hogy Raszovszky Jánost, mint közismert és Wienből is kitiltott anarkistát állandóan figyeltesse.

Raszovszky később eltávozott Győrből és csak 1910. március 15-én érkezett vissza. Közben Wiener Neustadtban is tartózkodott, ahol betöréses lopásért négy hónapi súlyos börtönrre ítélték.

Március óta Krisztinkovics Antal rendőrfogalmazó, aki az anarkisták jegyzékét vezeti, állandóan figyele Raszovszkyt. Török Mihály polgári rendőr volt a felügyeléssel megbízva, aki minden héten legalább egyszer jelentést tett Krisztinkovics fogalmazónak az észlelteiről.

Mikor őfelsége május 25-én Budapesten tartózkodott, akkorra volt idézve valami ügyben Krisztinkovics fogalmazóhoz Raszovszky. Előzőleg pár nappal Raszovszky jelentkezett, hogy a tárgyaláson nem jelenhet meg, mert üzleti ügyben Budapestre kell utaznia. Ugyanekkor a gyár igazgatóságánál bteget jelentett s azt mondta, hogy bemegy a kórházba gyógykezelés végett. A rendőrségen ekkor nagyon figyeltették a Raszovszky nem utazott el, de a kórházba sem ment be.

Mikor most elfogták, kopott ruha volt rajta, a nyakán, az anarkisták viselete szerint, a mellet is betakaró fekete kendő, halálfejes tüvel. A kabát gomblyukában a esch szabadszervezet jelvénye. Beszédmodora intelligens embert sejtet.

Krisztinkovics előtt kihallgatásakor a következőket vallotta német nyelven:

— Az „Allgemeine Gewerbschaft Föderation”-nak, mely Wienben van, tagja vagyok; ez az egyesület engedélyezve van. Anarkisztikus eszméket terjeszt, de nem politikai, hanem kizárólag gazdasági és társadalmi téren. Így az uralkodók elleni erőszakos küzdelem, mely közfelfogás szerint anarkista programot képez, nem az én programom. Az osztrák rendőrség is figyelt, mert az egyesületnek választmányi tagja és bizalmi férfia voltam és heves agitációt fejtettem ki. Győrbe Brünnből jöttem gyalog. A rendőrség folyton zaklatott, s én nyugalmas munkát akartam. Tény, hogy május 25-én Budapestre akartam menni, de nem tudtam, hogy a király ott van. Azért nem mentem, mert nem volt pénzem. Tegnap reggel Sacher János ajánlatára, akivel Szmeták Antallal együtt lakunk, munka helyett kimentünk a gyakorlótérre. Csak odakinn tudtam meg, hogy főherceg is van itt. Lehetünk tőle talán úgy 100 lépésnyire. Nem készültünk semmire. A késem mindig nálam van. A nálam talált álkulus csak arra való, hogy egy kis ládikámot nyissam vele.

Együtt vallott Raszovszky, aminek részleteire rácsófoltak — a társak.

Sacher János harminchét esztendő s rosh-nitzi születésű és illetőségű győri textilgyári munkás.

— Beteg voltam tegnap — mondta. — Nem ébredtem föl a rendes munkaidőre. Én úgy sem álltam volna munkába, de így nem ébreszthettem föl hálótársaimat s e miatt azok is elkéstek a munkából. Miután így nem lehetek dolgozni, azt ajánlottam, hogy menjünk, nézzük meg a manővert. S kimentünk. Onan tudtam, hogy manőver van, mert előző este munka után a Baross-uton sétáltam Raszovszkyval. Találkoztam egy lakatos ismerőssel, akitől megkérdeztem, hogy a katonák mért vannak diszben? Az erre azt felelte, hogy itt van a hadtestparancsnok, egy főherceg, aki holnap szemlét tart. Mikor Raszovszky ezt hallotta, elkérte tőlem a szobánk kulcsát és oly gyorsan távozott, hogy még a lakatosnak is feltűnt. Beesütemre mondom, nem tudtam, hogy Raszovszkyt a rendőrség figyeli, mert különben nem mentem volna vele.

Itt kérdeztem csak meg tőle, hogy mért futott el, mikor hallotta, hogy a főherceg itt van, amire azt a magyarázatot adta, hogy ilyen esetben nem alkalmas az utcán maradnia, mert a rendőrség figyeli és esetleg lefogja. (De azért másnap kiment a főherceg közelébe.) Kinn a gyakerlőtéren mélyedésben ültünk és csak vártunk. Aztán jöttek a detektívek, akik behoztak.

Arra a kérdésre, hogy mért ültek egy mélyedésbe, és ha mögé, honnan nem láthattak mást, csak a főherceget, *sehogy sem akart felelni.*

A gyanúsítottak kihallgatása véget ért. Krisztiánovics Antal rendőrtogalmazó kihirdette hármuk előtt a határozatot. Raszovszky Jánost, miután itt tartózkodása és viselkedése aggályos, az ország területéről minden időre kitiltotta.

Sacher Jánost és Szméták Antalt állandó rendőri felügyelet alá helyezte a győri rendőrség. A három jó barát nem felebbezett.

Raszovszkyt még ma délután toloncuton elvitték Bruckba, ahol átadták a határrendőrségnek továbbítás végett.

TANÜGY.

(—) Iskolai értesítés. Az aradi m. kir. állami felsőbb leányiskolában az 1910-11. iskolaévről szóló beiratások szeptember hó 1., 2. és 3. án délelőtt 9-12 ig fognak eszközöltetni.

I. A felvétel feltételei: Az I. osztályba oly növendékek léphetnek, akik a népiskola IV. osztályát sikeresen elvégezték, vagy pedig felvételi vizsgálatot tesznek. A felvételi vizsgálat díja 20 korona. A többi osztályokba csak oly növendékek vehetők fel, kik megfelelő életkorral jelentkeznek, a megelőző osztályt valami nyilvánosjogi felsőbb leányiskolában sikeresen elvégezték s erről bizonyítványt mutathatnak fel, vagy ennek hiányában felvételi különbözeti vizsgálaton igazolják erre való képességüket. A felvételi vizsgálat díja itt is 20 korona. Kivételt képeznek itt a nyilvános polgári leányiskolák IV. osztályát jó sikerrel (legfeljebb egy elégséggel) végzett tanulók. Ezek a felsőbb leányiskola V. osztályába beléphetnek, ha a francia nyelvből sikeres felvételi vizsgálatot tettek.

II. Beiratási és tandíj. Beiratási díj 15 korona; ezt mindenki tartozik megfizetni a beíráskor. Azonkívül tartozik még a beiratás alkalmával minden növendék a tandíj első részletét is lefizetni. A tandíj évi összege 80 korona. Ezt lehet 4 részletben is fizetni. Erősen megokolt esetekben teljes, $\frac{1}{2}$ és $\frac{1}{4}$ tandíjmentesség is nyerhető. A felvételi, különbözeti, pótló- és javítóvizsgálatokat szeptember hó 1., 2. és 3. án délután 3-7-ig tartjuk. Az 1910/11. iskolaévet szeptember 5. én, délelőtt 8 órakor nyitjuk meg; a rendes tanítást szeptember 6. án, reggel 8 órakor kezdjük. Az igazgatóság.

(—) Beiratás az aradi zsidó iskolában. Az aradi zsidó hitközség iskolaszéke ezennel tudomására hozza az érdekelteknek, hogy az elemi iskolába való beiratások szeptember hó 1-ső, 2. és 4. napjain d. e. 9-12-ig tartatnak meg az illető tanintézetekben. Az oktatás ingyenes, csupán könyvtári és beiratási illetékek fizetendő a beiratás alkalmával minden tanuló után egy-egy korona. Ezen illeték fizetése alól csak is azok mentesek, akik szegénységi bizonyítvánnyal igazolják szegénységüket.

(—) Új művészeti iskola Aradon. Az aradi művészet fejlődését jelenti az, hogy Havas Béla festő- és rajzolóművész, aki 12 évig élt Münchenben, most Aradon telepedett le és az Aulich Lajos-utca 8. számú házában (I. emelet) művésziskolát nyitott Sebők János ismert szobrászművésszel, aki Párisban, Rómában és Münchenben tanult. A két művész a külföldi iskolák előnyös módszere szerint tanít. Jelentkezőkkel való megbeszélés szintén az Aulich Lajos utcai művésziskolában történik a délutáni órákban.

Higanymérég csokoládé-bonbonokban.

(Vasuti főellenőr gyilkossági kísérlete.)

Távirati tudósítás.

Arad, augusztus 26.

Bécs város közönségét ismét egy gonoszul kieszt mérgezési bűnügy tartja izgalomban.

Mint Bécsből táviratozzák, a linzi rendőrség ott ma a város társadalmában igen jól ismert és még az utóbbi időig tekintélyes szerepet játszott házaspárt tartóztatott le. Kapellez János nyugalmazott vasuti főellenőr és neje, született Karrop Berta a rendőrség foglyai, akik hosszas vallatás után beismerték, hogy a Grác mellett lakó Moravék Rózát cukorba rejtett máréggel akarták elpusztítani.

A szenzációs letartóztatás részleteiről a következőket jelentjük:

Grác melletti nyaralójában tartózkodik már május óta Moravék Róza, 65 esztendő s magánzónó, aki június hó 17. ikén Linzből egy csomagot kapott. Születésnapja lévén, abban az örömteljes tudatban vette át a postástól a csomagot, hogy bizonyára nővérének leánya, Kapellez Jánosné lepi őt meg valami ajándékkal és hogy a meglepetés minél nagyobb legyen, nem irták rá nevüket a szállítólevélre.

Felbontotta a csomagot és abban gyönyörűen adjusztált csokoládé-bonbonokat talált. Egyet azonnal megkóstolt. Néhány pillanat múlva rosszul érezte magát, szédült, hányási inger bántotta és hasmenés jelentkezett.

Az urinó azonban nem vesztette el lélekjelenlétét. Tejet ivott és a mérég hatását sikerrel ellensúlyoznia. A bonbonok higanyszublimátot tartalmaztak. Augusztus 9-én tett azonban csak feljelentést a linzi rendőrségnél, mely a legnagyobb titokban indította meg a nyomozást a misztikus küldemény feladója iránt. A nyomozás folyamán a következő tényállást sikerült a rendőrségnek felderítenie:

Moravékné 1901. évben úgy végrendekezett, hogy tizenkétezer korona készpénz vagyonát átadja nővérének, Karrop Bertának azal a kikötéssel, hogy ha ez elhalna, akkor ennek leánya, Berta, férjesezt Kapellez Jánosné kapja az összeget. A tőke kamatai azonban az örökhatyót illetik, míg az életben van.

Karrop Berta meghalt, a pénz Linzben lakó leányának jutott. A kamat kikötésszerűen mindig pontosan eljutott Moravéknéhez. Június 11. én lett volna esedékes az év első felére járó kamat, de ez alkalommal elmaradt. Helyette néhány nap múlva megérkeztek a bonbonok.

A nyomozás megállapította azt is, hogy

Kapellez teljesen el van adósodva és hogy a tizenkétezer koronát is elköltötték. Megállapította a rendőrség aztán, hogy Kapellez már évekkor elzölt szerzett higanyszublimátot.

Mind ezek alapján ma a rendőrség letartóztatotta a házaspárt. Tagadással igyekeztek a vádak elől menekülni, de mikor látták, hogy ez rem sikerül, beismerték, hogy megakarták rokonukat mérgezni.

Peres szabószámlák.

Feleség, mint szakértő.

Egy kis polgári történet — t. i. a polgári törvényszék előtt játszódott le — a tőzsérrel, mint a korrekt regényekben mondják és a művésznőről. A tőzsér szövetségi igazgató, a hölgy pedig csak az életben szerepelt színésznő gyanánt, a színpadon a kórusnak volt néma, de mozgékony disze. Némi ostromok után így szól a bankár:

— Drágám, én áldozatra is hajlandó volnék, ha meghallgatna.

— És mi volna az?

— Például: kifizetném a szabószámláját.

Ilyen ígéret hallatára egy kóristahölgy csak a legritkább esetben szokott sikert maradni. S mivel ez a legritkább eset nem következett be ezuttal, a bankár pár nap múlva kétszázhusz forintos számlát kapott egy szabócégtől.

— Kicsit borsos, — szól a bankár, de azért fizetett, mint egy — bankár.

Alig hogy megtette, hoztak másik szabócégtől újabb számlát s a küldőbe bezongte:

— A kisasszony azt mondta, hogy csak hozsam ide, majd kifizetik.

De a bankár visszaküldte a számlát. A kóristahölgy viszont nem tágitott és bepörölte a gavallért, aki most a tárgyaláson így védekezett:

— Én csak azt ígértem, hogy a kisasszony számláját kifizetem és nem a számlát.

A fölperes kijelentette, hogy ha egy hölgy szabószámlájáról van szó, mindig több számla értendő és nem egy. De hát szemmel látható volt, hogy a bíróság aligha fogadja el ezt az érvelést s a kóristahölgy elveszti a pört. Ekkor azonban fiskálisa ravasz mosollyal emelkedett föl.

— Tekintetes kir. törvényszék! Én e kérdés tisztázására kérem alperes neje ónagyságának tanukénti beidézését...

Az alperes fölzsisszent, mintha kigyó csippte volna meg és ijedten mondta:

— Tiltakozom!... Különben erre annál kevésbé van szükség, mert én eszennel meghajlok a tisztelt fölperesné érvelése előtt és hajlandó vagyok a kereset tárgyát képező számlát kifizetni...

IRODALOM ES MŰVÉSZET.

* Ma ismét új műsor van az Urániában, amely ismét sok kedves szórakozást nyújt a közönségnek. Az új programban mindenki megtalálhatja kedvenc képeit. Különösen a humoros elem van a mai műsorban kitünően képviselve. Görög ur szívfaida! mai, A bérkocsis pompás humoru kacagtató képek, de még mulatósabb ennél a Pali mint messenger bey című pompás bohóság. A dráma kedvelői két kitűnő darabban gyönyörködhetnek, míg a látványosság barátai a budapesti rendőrség és a kardhal halászat című képekben fognak bizonyára nagy gyönyörűséget találni. A sport barátai pedig bizonyára örömmel fogják megnézni a díjbirkosó hajnekek klasszikus mérkőzését. 24

Francia kalandor szélhámossága Aradon.

— Megrágalmazott aradi orvos. — A bányacsalo üzemei. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 26.

Egy nagystilű szélhámos üzemeiből származó bűnügy foglalkoztatja most az aradi hatóságokat. Az iratokat a napokban küldte le a budapesti királyi ügyészség az aradi ügyészséghez, amely viszont az aradi vizsgálóbíróhoz fogja áttenni az aktákat. A vizsgálóbíró bizzik meg ugyanis azaz, hogy hallgassa ki Schusztter Henrik dr. ismert aradi orvost, aki ellen egy, Franciaországból megszökött kalandor azt a hallatlan mérész és azonnal képtelennek látszó vádat emelte, hogy őt nagy összeg erejéig megcsal a egy szerződés meghamisításának segítségével. Nehogy bárki is hitelt adjon a följelentésnek, sietünk kijelenteni, hogy a panaszkodó francia férfi, Marcel agoston egyike Európa legravaszabb kalandorainak. Valóságos galltemperamentummal és a hírhedt Humbertnére, meg a most börtönben ülő, pincérből bankárrá vedlett, Rochette emlékeztető módon fonja be áldozatait ez a raffinált alak. Marcel urat már tizenhárom év előtt kitiltotta Magyarországból Perczel Dezső akkori belügyminiszter Nikolits Döme aradi ügyvéd följelentése következtében. Azonban befolyásos pártfogója révén sikerült a francia szélhámosnak a kitiltó határozatot visszavonatni. Így megmaradhatott Magyarországon; hogy most miből él, az rejtély. Ugyanis Marcelnek semmi foglalkozása sincs. Rendszerint bányamérnöknek mondja magát, azonban nem egyéb, mint hamisan bukott posztókereskedő, akinek Párisból csalások miatt kellett menekülni.

Magyarországon már több, mint husz éve él. Olyan emberekre veti ki hálóját, akiknél sok pénzt sejt. Mindenütt bányamérnök gyanánt szerepel s azt állítja, hogy neki sok értékes értelepe van, de nincs pénze a kutatásokra. A pénzes embereket arra kéri, hogy társuljanak vele a kutatáshoz és majd a kibányászott ércen osztzkodnak. A hiszékeny és jólelkű emberek, akiket meghat a gonosz, furfangos ember megejtő beszéde, társulnak vele. Később aztán belátják, hogy közönséges kalandorral van dolguk, mert Marcel a társulást arra használja föl, hogy őket minden elképzelhető módon szipolyozza.

A kalandor vádjai.

Marcelnek így sikerült régebben megszerezni Schusztter Henrik dr. aradi orvos bizalmát is. Elhitette az orvossal, hogy neki a hunyadmegyei Almaselen réztelepei vannak, de nincs pénze a kutatáshoz. Schusztter dr. — és még több aradi tekintélyes személy — társult Marcellel s adtak neki pénzt a kutatáshoz. Hat hónap mulva kiderült, hogy, a francia ember becsapja őket, mert ezen a helyen nincs egy fillér ára érc se. Erre végleg szakítottak vele.

A Marcel telepeinek szomszédságában Schusztter dr. önállóan kutatott, mert arra en-

gedélyt kért a pénzügyi minisztertől. Ezen a Schusztter féle területen találtak is sok ércet és később dus rézbányává fejlesztették azt a területet. Így keletkezett a Magyar Rézművek Részvénytársaság, amelynek a bányája Almaselen van, a vasutja és postája pedig a hunyadmegyei Zám. Schusztter dr.-nak ma már anyagilag semmi köze ehhez a bányához, mert eladta egy belga pénzesoportnak, amelynek Rochette hírhedt párisi bankár is tagja volt. Rochette két millió korona értékű részvényt jegyzett a zám-almaseli bányára.

Amikor Marcel ezt megtudta, az a merész gondolata támadt, hogy ő ebből pénzt csinál. Mindenáron azt akarta bebeszélni Schusztter dr.-nak, hogy a mai zám-almaseli bánya az ő kutatómunkái helyén keletkezett és így neki is jussa van ahhoz a vételárhoz, amit Schusztter dr. kapott a zámi bányáért. Az aradi orvos jól tudta, hogy a francia kalandor alaptalanul követel tőle pénzt s ezért elutasította a zsaroló szándéku embert.

— Ha nem adja ki az én részemet, — fenyegetőzött Marcel, — akkor baj lesz.

— Magának tőlem egy fillérje se jár — mondta Schusztter dr.

— Nahát akkor majd a rendőrségen találkozunk.

És Marcel be is váltotta fenyegetését. Följelentette Schusztter a budapesti ügyészségen, amely áttette az iratokat az aradi ügyészséghez, amely viszont a vizsgálóbíróhoz küldi az iratokat Schusztter dr. kihallgatása végett. A szélhámos ember azzal a neveltséges váddal illetti az orvost, hogy ő a vele kötött szerződést meghamisította.

— Magyar nyelven kötött velem szerződést, amiből én egy szót se értettem és nekem nem magyarázták meg, hogy mit irtam alá — mondja a följelentésben. — Mi Schusztterrel úgy beszéltek meg, hogyha a bányát eladja, akkor nekem adja az eladási összeg felét. Később aztán kiderült, hogy a szerződést Schusztter úgy készítette el, hogy a bánya eladásakor nekem nem jár semmi. Ezzel engem több száz ezer koronáig megcsal az orvos — hangzott a francia férfi hazug vádja.

A furfangos ember vádjai hallatára fölkerestük Schusztter drt, aki csöppet se lepődött meg a följelentésen.

— Kérem, — mondta — nem ez az első följelentése ennek az országos szélhámosnak. Évekkel ezelőtt följelentett már ő mindenkit, aki csak vele érintkezett, vagy összeköttetésben állott, de a bíróságok mindig elutasították. Borzasztó dolog, hogy egy ilyen csaló Magyarországon élhet — semmiből. Kérem, engem egyszer amiatt jelentett föl, hogy az ő bányaterületéről elherdta a rézkutatmányt. A maroslyei járásbírósa engem felmentett és a törvényszék helybenhagyta ezt a felmentő ítéletet. Azután följelentette Marcel a bányatisztet, továbbá Nikolits Döme aradi ügyvédet, Pálmai Lajos dr. aradi h. közjegyzőt. Akkor ő nagyon sok pénzt követelt rajtam és ezeken az urakon. A dolog ott kezdődik, hogy mi 1896-ban, amikor még nem tudunk viselt dolgairól, társultunk vele az almaseli bányakutatásra. Azt mondta, hogy neki a külföldön vannak emberei, akik a kibányászott ércet drágán megveszik. Hat hónapig dolgoztattam Marcelt, de mi láttuk, hogy félrevezetett bennünket, mert értéktelen területen kutatott. Mi aztán odaadtuk neki összes zárikutatmányait és azt a néhány ezer koronát is, amit tőlünk kért, kiadtuk, hogy megszabaduljunk ettől a piócától. Egy ideig békében is voltunk, de azután följelentésekkel zaklatott bennünket és a leghetetérebb elmeiken pénzt követelt

tőlünk. Idétközben 1905-ben eladtam a bányámat, amely most egy belga csoport tulajdona. Ennek a belga pénzesoportnak a börtönbe került Rochette párisi bankár is tagja volt. A Strasser és Reményi budapesti bankcég is résztvevett ennek az üzletnek lebonyolításánál. Marcel legujabb följelentését zsarolási kísérletnek tartom. Ugy hiszem, most ugyanilyen neveltséges följelentést tett Brachfeld Sándor budapesti angró üzlettulajdonos ellen is, aki valamikor szintén összeköttetésben állott vele. Egyébként Nikolits Döme aradi ügyvéd többet tud erről a raffinált kalandorról.

Megjegyezzük itt, hogy Marcel csakugyan tett följelentést Brachfeld Sándor ellen is, akit Budapesten már ki is hallgatott a rendőrség.

A bűnös idegen.

— Nikolits Döme nyilatkozata. —

Schusztter dr. után Nikolits Döme aradi ügyvédet kerestük fel, aki a következőket volt szives elmondani a züllött idegenről:

— A nyolcvanas évek elején kerültem össze először evvel a kalandorral. Már akkoriban foglalkoztam bányákkal. Bucsunban (Hunyadmegye) volt egy „Concordia” nevű bányánk Pop C. István képviselő családjával együtt. Ez nagyon gazdag eréket tartalmazó rézbánya volt és szó volt róla, hogy a koalíció alatt a kormány megveszi. Abban az időben nagyon gyakran megfordultam Gyulafehérváren. Egy alkalommal éppen egyik társammal beszélgettünk a bányadolgokról egy gyulafehérvári kávéházban, mikor a szomszéd asztal mellett feláll egy alacsony termetű, hajlott orru, szegényesen öltözött férfi és francia nyelven bemutatkozik:

— August Marcel francia bányamérnök vagyok — mondotta. — Hallom, az urak is bányadolgokról beszélnek, ez adott bátorságot, hogy szolgálataimat felajánljam. Hosszu idő óta foglalkozom a hunyadmegyei bányaviszonyokkal és azt hiszem egyben-másban segítségükre lehetek.

Megköszöntük a fölkinálkozást, de kijelentettük, hogy nincs rá szükségünk. Az idegen ekkor könyörögni kezdett:

— Uraim, hát akkor segítsenek ki legalább valamivel. Borzasztó nyomorban vagyok. Egy vállalat ide szerződttetett Magyarországra és pár nap mulva egy fillér nélkül elbocsátottak. Negyven frankra volna mindössze szükségem, hogy hazautazzam. Uraim, diplomás mérnök vagyok.

Megszántuk a szegény embert és adtunk neki husz forintot. Hálásan megköszönte, aztán eltűnt. Nem is láttam sokáig, régen megfeledkeztem róla. Hat-hét év mulva egy szép tavaszi napon egy jól kiöltözött uriember tudakozódott utánam Aradon. Marcel August volt.

— Uram, mondja, miközben egy könycepp jelent meg a szememben, nem felejtet em el az ön jószágát. Most megjött az alkalom, hogy hálámat lerójjam. Uram, én önt rövid idő alatt milliomossá fogom tenni.

Mosolyogtam. Marcel térképet szedett elő a zsebéből.

— Nézze meg ezt a térképet. Nekem itt kilenc zártkutatmányom van. Prima arany- és érc-erek. Egy vagyon fekszik itt uram. Én hálából beveszem önt társnak. Pár hónap alatt vagyont szerzünk mindketten. Mindössze pár ezer koronára van szükség a munkálatok megejtésére.

A dolog gondolkozóba ejtett. Szóltam Schusztter dr.-nak, aki szívesen foglalkozott bányákkal és meghatároztuk, hogy kimegyünk, megnézzük a helyszínen a dolog. Marcel ka-

lauzolt és rábeszélésein engedve át is adtunk neki bizonyos összegű pénzt a kutatások megkezdésére. Társul vettük még Pálmai Lajos drt és Vörös Vidert, az Alföld volt szerkesztőjét. Pár hónap múlva megtudtuk, hogy Marcel a mi pénzünk segítségével nem az öt tagú társaság telepén kutatott, hanem azon, amely az ő (a Marcel) nevében volt. Ekkor megszakitottuk vele az összeköttetést és szétvált a társaság. Schusztter dr. aztán tovább kutatott egyedül és az ő területén keletkezett a mai zám-almaseli rózbánya. Ez a francia kalandor nem sokára feljelentett bennünket család miatt és csak harminc millió koronát követelt rajtunk az ő „ elveszett ” bányáiért. Ekkor beadványt intéztünk az akkori belügyminiszterhez, Perczel Dezsőhöz, kérve, hogy tiltsa ki az országból ezt a közveszélyes alakot.

A bűnlajstrom.

Az érdekes beadványnak az a része, amely felsorolja Marcel bűneit, így szól:

Balvégzetem ez emberrel az 1897. év tavaszán hozott össze. Marcel August ekkor bányamérnöknek adta ki magát. Egy márciusi napon irodámba lépett és felajánlotta Hunyad megye Almasel községében levő zártkutatómányaik, kérve, hogy ezek feltárása végett 15,000 frank tőkével egy társulatot állítsak össze. Pár hét múlva a társulat egy szerződés alapján létrejött. A megállapított társulatnál a művezetés Marcel Augustra lett bízva. Miután az eszközölt feltárások reményt nyújtottak arra, hogy nagyobb beruházások esetén sikert fogunk elérni, elhatároztuk, hogy a vállalathoz egy nagyobb pénzügyintézetet fogunk megszerezni. E tervünk sikerült. A magyar általános hitelbank hajlandónak mutatkozott a vállalat finanszírozására, de feltételül kötötte ki, hogy az adandó epiciot csak akkor és azon időponttól tekintendí magára nézve kötelezőnek, ha a zártkutatómányaik területe adományozva lesz. Megindítottuk tehát az adományozási eljárást. Felvettük az ehhez szükséges fektetési tőkét. Ekkor egy szórnyú gazságnak, lefőzési szándékunk jöttünk nyomára. Marcel a feltárási munkálatokat hónapokon át a társulat pénzével nem azon területen eszközölte, melyet szerződésileg átruházott, hanem a szerződésben át nem ruházott Mandl-Marcel zártkutatómányaik területén. A gaz családi szándékra világot vet a esatoit fektetési tőkét. Ebből látható, hogy a szerződésben érintett 2959—2968. zártkutatómányaik nem esnek be azon területbe, melyen a munkálatok folytak és melyre mi az adományozást kértük; de a Mandl-Marcel féle 9679—9681. számú zártkutatómányaik az adományozási területnek éppen a szívébe esnek. Ezen családi kísérlet felfedezése után Marceltől a Mandl-Marcel-féle zártkutatómányaik átadását sürgettem. Mindig kiterő választ kaptam. Egyszer azt állította, hogy azok előbbi tartózkodási helyén, lakásán egy ládában vannak. Ötven forintot kért, hogy azokat Gyulafehérvárról elhozza. Üres kézzel jött vissza, azt mondván, ládáját Hoffoauer Richard ügyvéd házába fejében zár alá vette. Ez állítás is valótlannak bizonyult. Később megtudtam, hogy a zártkutatómányaik Mandl Ede birtokában vannak. Sikerült ettől a zártkutatómányaikat Pálmai Lajos dr. társulati tag nevére megvenni. Birtokában lévén ezen okmányoknak, Marcelt lelepleztem és erős szemrehányásokkal illetem, követelvé tőle, hogy ezen zártkutatómányaiknak őt illető jogait is a társulatra ruházza át. Ez megtörtént. Később a hitelbankkal való tárgyalások egyszerűsítése végett az összes zártkutatómányaik Schusztter Henrik dr. nevére írtak át, de a társulati tagok érdekei ezen jegyzőkönyvben szabályozva lettek. Történt pedig ezen aktus, az aradi gazdasági bank helyiségében. A tárgyalás a mindnyájunk által értett francia nyelven folyt. A jegyzőkönyv magyar nyelven lett felvéve, Marcelnek szóról-szóra megmagyarázva. Hogy ezen aktusnál Marcel jogtalanságot nem szenvedett, igazolja azon körülmény, hogy galádnyozási daczára és dacára annak, hogy az adományozási területbe tőle csak is a Mandl-Marcel-féle zártkutatómányaikat vontuk be: az eladási árnak negyed részét Schusztter Henrik dr.

biztosította számára. Erről Schusztter Henrik dr. Marcelnek szabályszerű kötelezet adott, sőt a körülményről a magyar általános hitelbankot is értesítette. Nem kevesebb, mint 18000 forintnak birtokához juttatjuk e galád embert, ha a vállalat sikerül. És im most ez ember áll még feljebb és becsületembe gázolni és botrányt előidézni készül. És miért mindez? Mert telhetetlensége, irigysége és szemtelen önhittsége, hogy ő a francia Ambassadeur ily aljas ügyben oltalomba veendi — és kapzsisága nem tudja elviselni, hogy ő a ki különben ez ügyben csak gondokat okozott nekünk, velünk egyenlő arányban kénytelen osztozkodni. Azt hiszem, hogy mindezekből Nagyméltóságod meggyőződött arról, hogy én és társaim mint magyar állampolgárok nem vagyunk kötelesek össze-tett kezekkel bízni és elviselni a jövővénynek galád támadásait és jogosan fordulhatunk Nagyméltóságodhoz, hogy bennünket ez embernek a magyar földről való kiutasítása által megoltalmazni kegyeskedjék.

Hunyad megye hatósága Nagyméltóságodnak kiutasító rendeletét a legnagyobb készséggel végrehajtandja, mert ott Marcelre vonatkozólag eddig a következő tényekről birnak tudomással:

Marcel Augustnak utlevele, igazolványa nincsen. — Marcel August nem bányamérnök, hanem egy franciaországi posztó kereskedő. Ott hamis bukás miatt elítélték, a büntetés kiállása elől ide menekült, itt bujkolva, bányászattal foglalkozik. — Marcel August a dévai törvényesek által hat havi börtönre lett ítélve, ez ügyet folyton odázgatja. — Marcel August eddig sehol állandóan letelepedést be nem jelentett, állami, községi adót nem fizetett. Marcel August a mérnöki címnek használatával jóhiszemű embereket bányászati vállalatba belőval, ezeket azután zsarolja, a munkálatokra adott pénzt el nem számolja. — Marcel August ott ahol ideiglenesen letelepszik adósságokat csinál, melyek vagyontalansága miatt be nem hajthatók. — Marcel August egy erkölcsileg elszállott ember. — A francia bíróság Marcelt hosszabb idejű börtönre ítélte, de ez végrehajtva nem lett, mert Franciaországba visszatérni vonakodik. — Marcel August követte el Gyulafehérvár vidékén azt a botrányos dolgot, hogy egy tisztességes román paraszt ember leányának kezét megkérte. Később kitűnt, hogy Marcel bigámiát akart elkövetni és a megszegényített család őt a házból kiűzte — Marcel August volt az, aki Krausz József nevű birtokos bányáit mint sajátját eladni készült mikor a külföldi vevők a bányák megtekintésére mentek, a következő mesével ámitagta a vevőket:

„Van nekem egy örült felőröm, aki abban a rögeszmében szenved, hogy bányáim az ő tulajdonát képezik.”

A bányának megtekintése alkalmával csakugyan megjelent Krausz és Marceltől kérdővén német nyelven, hogy mi járatban vannak:

„A bányákat jövünk megvásárolni, szólott Marcel.”

„Az én bányámat?”

„Igen,” szól röhgöve Marcel s odafordul társaihoz: „Lássák, már pedzi rögeszméjét.”

Persze később kitűnt, hogy e gazember érdemeinek kényszerubbonyt.

Mindezekből meggyőződhetett Nagyméltóságod, hogy az erkölcsileg sülyedt, vagyontalan és közveszélyes embernek nem lehet helye a hazában.

Alázattal esedezem, kegyeskedjék a kiutasítása iránt gyors intézkedéseket tenni.

Nagyméltóságod alázatos szolgája: Nikolits Döme, aradi ügyvéd.

E beadvány alapján a belügyminiszter meghozta Marcel ellen a kiutasító határozatot, azonban Molnár Ákos, akkori székelyhidi országos képviselő és a vele időközben szerződéses viszonyba jutott Brachfeld Sándor budapesti nagykereskedő közbenjárására a miniszter visszavonta a határozatot, Marcel jelenleg Budapesten él, de senki sem tudja, hogy miből.

A rejtélyes Szabó János.

— Tolvaj, akit nem lehet elzárni. —

— Az Aradi Közlöny tudósításától. —

Arad, augusztus 26.

Érdekes embert tartóztatott le ma reggel a nagyváradai rendőrség. A kiváló férfiut, aki foglalkozására nézve kőműveslegény, Szabó Jánosnak hívják s az a specialitása, hogy dacára többrendbeli elítélésének, nem tudták eddig még büntetésének letöltésére kényszeríteni. Az a trükkje és ezt nevének nem éppen szokatlan voltára építi, hogy mikor kérdőre vonják, egyszerűen letagadja, hogy a keresett osztréktogóval azonos volna.

— Hja, kérem, az a Szabó János nem én vagyok, nem csak egy Szabó János van a világon.

Olyan természetesen adja elő a védekezésnek ezt a esepet sem rafficált módját, hogy nem egyszer buzdították szar neki. Legutóbb 1909-ben kerékpárlopásért került bajba. A bíróság 2 hónapi fegházra ítélte, Szabó aztán megfelelőbbre az ítéletet. Mire a fejjebbviteli tárgyalásra került a sor, Szabó János nyomtalanul eltűnt. Végre felfedezték, azonban sikerült elhitetnie a hatóságokkal, hogy ő a Szabó Jánosok ártatlan fajtájából való.

Két héttel ezelőtt okmányhamisítás miatt vonták kérdőre Szabót. Itt ismét ráolvastak a fejére a kerékpárlopást, ő azonban kézzel láb-al tiltakozott a vad elien és most is sikerrel. Ezt az ítéletet is megfelelőbbre a régi szokása szerint bujkálva próbált megmenekülni a fegház e.ő. Ma reggel azonban egy detektiv felismerte a körözött szőhámot a nyomban átkísérte az ügyészhez. Történetesen mára volt kitérve a járásbírósnál a biciklitolvaj összbüntetésének kiszabására a tárgyalás. Asonnal a járásbírósnál vitték, ahol Szabó megismételte rendes védekezését:

— Éa az ártatlan Szabó János vagyok!

A rendőrség azonban a biciklitolvaj okmányhamisítónak igazolta személyazonosságát s erre Pálmai Lajos járásbíró kihirdette előtte az első bíróság ítéletének jóváhagyását. Tekintettel arra, hogy a szokástól is tartani kellett, azonnali letartóztatásba helyezték Szabót. Alig hirdette ki az ítéletet a járásbíró, a kőműveslegény kiugrott a tárgyalótárem ajtaján s futásnak eredt a folyosón. A börtönőr azonban utolérte s a jól megtartott legény ekkor erre támadt rá. Még két börtönőr sietett a kellemeiben helyzetben levő társuk segítségére, Szabó pedig vitézül öklözte a nagyszámmal megjelent börtönőri kart. Alig tudtak lefogni. Bilincsbe verték s így szállították be a fegházba.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Agyonütötte a mostohaapját. Az aradi kir. törvényesek ma egy évi börtönre ítélte Gombos Dávid borosjenői földmivest, aki mostohaapját Jovanov Leonit ez év március 1-én egy karóval agyonverte. A fia az édesanyját védelmezte, akit mostohaapja állandóan ütött-vert. Az aszony vegre meguntta ezt az életet és odaköltözött a fahoz. Jovanov itt is felkereste és mikor a fia nem volt otthon, bottal támadt rá. Valaki értesítette Gombos Dávidot, aki hazasietett, kihuzott a kerítésből egy karót és agyonütötte Jovanovot.

AZ ARADI KÖZLÖNY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — — 357

Kiadóhivatal és hirdetés osztály — 151

VIDÉK.

Apácák a pankotai iskolában.

(Levél a szerkesztőhöz.)

Az Aradi Közlöny 1910. augusztus 24-én megjelent száma irt a pankotai iskola ügyéről. Kérem erre vonatkozólag a következőket közölni:

A községben nem két elemi iskola van, hanem négy: 1. római katolikus, 2. ev. ref., 3. görög keleti román, 4. áltami. Az iskolaszék igenis akar hallani az apácákról, hisz 1910. aug. 13-án tartott ülésén egyhangulag hozta ama határozatát, hogy a három osztályból kettőt az apácák vezetésére biz; „ráerőszakolás” ról vagy a tudatlanság, vagy a gyűlölet beszélhet csupán. Az iskolaszék pedig jogosan hozhatta határozatát, mert a terheket nem emelte, csupán a három tantervre borendezték és szept. 1-től fogva üresedésbe jövő két tanítói állást töltötte be — ez alkalommal, amihez teljes joga volt — tanítónővérekkel.

Nem is ez a baj! Az „apáca” szó, a katolikus egyháznak a magasabb intézménye bántja azt a „Több pankotai róm. kat. polgári”, hisz ők irták: . . . nekünk még akkor sem kelletnek, ha a püspök ur ömélőssága a saját költségén akarja fenntartani őket.

De igenis kellene nekik — amiről azonban nem irtak — a kat. elemi iskola épülete! Másként érthetetlen, hogy miért akarják éppen ezt az iskolát államosítani? Miért nem részeseitik hasonló jóindulatban az ev. ref. és mindenkifőlött a román iskolát? Miért fáj nekik az, hogy Pankota hitbú kat. polgárai nem akarnak lemondani az iskoláról, melyet őseik áldozatkészsége emelt, s melyben mindannyian tanultak? Az a „nehány” (?) — hiszen egyhangu volt a határozat! — iskolaszéki tag nem „véletlenül” került állásába, hanem valószínűleg azért, hogy az a régi iskola valahogyan el ne vétezzék a katolikusoktól. Kár ugy meghurcolni a püspököt, az apácákat az iskolaszéket. Ha Temesvár szab. kir. város (és nem csupán a katolikusok) leánynevelését csekély kivétellel az apácákra bízta és bízta, ha Debrecen, Kolozsvár százezreket áldoz apáca-iskolákra, úgy Pankota csak halás lehet róm. kat. iskolaszékeknek, melynek révén a nagy városok társaságába emelkedhetik.

Ami a fenyegetést illeti, „ugy bár meggyőződésünk ellenére is, de hitünknek is képesek leszünk elhagyni”, nem tudjuk ugyan felírni, miként legyen lehetséges a hitet, mely maga a meggyőződés, meggyőződés ellenére is elhagyni de azt ünnepélyesen nyilatkoztatjuk, hogy a „Több pankotai róm. kat. polgár” levele a hitközség óriási többsége és a teljes iskolaszék igaz meggyőződésének tökéletes ellenkezőjét tartalmazza. Pankota, 1910. aug. hó 26. A pankotai iskolaszék nevében Nagy József, plébános.

VÁROS ÉS MEGYE

Uj postahivatal Aradmegyében. Aradvármegyében az acsucai vasútállomáson működő postahivatal 1910. évi szeptember hó 1-től kezdve Pleskuca községbe helyeztetik át. Ez a postahivatal Pleskuca is postamesteri kezelésben teljes fel- és leadó szolgálattal és a m. kir. postatakarékpénztár közvetítő hivatala gyanánt fog működni, kézbesítőköre miként eddig Acsuca, Budest, Dumbráva, Guravoj, Pleskuca, Rosztócs és Talács községekre fog kiterjedni s postai összeköttetését Pleskuca-ról az acsucai pályaudvarra és vissza, naponként négyszer közlekedő gyalogküldőncéjárt útján az Arad és Gurahonc között a 140., 141., 142. és 143. sz. vonatokban közlekedő mindkét irányba 69. és 70. sz. kalandpostákkal fogja nyerni.

Aradváros adókövető bizottsága 1910. évi aug. hó 29-én reggeli 9 órától a Weitzer János-utcai fiúiskola földszinti részében az alább felsorolt újonnan keletkezett III. oszt. kereseti adóköteles vállalatok III. oszt. kereseti adóját fogja megállapítani: téglagyáros, tímár, tej

árus, tejesarnok tulajdonos, temetkezési vállalat, terménykereskedő, tojáskereskedő, tolltisztító, tűzijáték-rendező, utrendező, ügynöki jutalék, ügynök, ügyvéd.

A vezérőrnagy szerelmei.

— A legujabb berlini botránypör. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 26.

A Bilse affér és az allensteini dráma után Németországnak most egy új katonai botránypora van, amely ugyan polgári bíróság elé került, de ez a fórum is úgy kiméli az ügy szereplőit, hogy egyrészt — oktalanul — zárt tárgyalásokat rendelt el, másrészt pedig titokban tartja a botránypör hőseinek a nevét. Azonban ezek a nevek a titkolódzás ellenére is kitudódtak és ma már tudják, hogy a botránypör szegénytelen hőse Gager báró vezérőrnagy. A báró annak idején elcsábította egyik alárendelt tisztjének, Mersmann főhadnagynak feleségét, majd pedig amikor a viszonyukból gyermekek születtek, ezeket a magáénak elismerte ugyan, mégis most nem akar a gyermekek neveléséhez semmivel sem hozzájárulni. Pedig Mersmanné erre annál jobban rá van utalva, mert férje, az egykori főhadnagy, amikor tudomást szerzett szegényéről, nem csapott sem botránypört, se lármát, sőt nem is gyilkolt és párbajra sem hívta ki Gagernt, hanem egész egyszerűen megvált a német hadseregtől, elrugta magát a családi tűzhelyet és kivándorolt Svájcba, ahol azóta teljesen elzülött bánatában. A felesége pedig nyomorba jutott, kivált amióta Gager megtagadta tőle támogatását.

Ezért a támogatásért és gyermektartásért perelte Mersmanné asszony Gagernt bárót, aki egyébként dúsgazdag ember és ebből a pörből nőtt ki az egész skandalum.

Ez a Gager-ügy most az új Allenstein: itt is, mint ott egy tiszti bajtársának nejét csábította el, itt is, mint ott, a megcsalt férj tisztársai feleslegesnek tartották, hogy bajtársukat a szegényére figyelmeztessék. Sőt ez az újabb história ráadásul még pénzkérdés szennyjébe is ful, mert Gager nyomorban hagyja egykori kedvesét a gyermekeivel együtt.

Amióta ez a pör megindult, kiásták Gagernt egész multját és kiderült, hogy a vezérőrnagy ur voltaképpen az egész karrierjét a szerelmi sikereinek köszönhetette és annak a kegyetlenségnek, melyvel áldozataival elbánt. Gager egyszer egy őrnagynak fiatal tizenhétéves lányát csábította el. Akkor úgy kerülték el a botránypört, hogy az őrnagynak pénzt adtak, Gagernt pedig soronkívüli előléptetéssel áthelyezték Karlsruheba, ahol a bádeni nagyherceg szárnysegédje lett. Itt egy festő feleségét csábította el és amikor a festő ezen való bánatában öngyilkossá lett, Gagernt újabb előléptetéssel Berlinbe helyezték át. Itt kezdődött a viszonya Mersmannéval, amely viszony utolsó akkordja most hangzik el a bíróság előtt.

Érdekes, hogy amíg a szerelmi botránypör egyáltalán nem értett Gagernek, sőt: nőt miattuk rangban, tisztességben, addig a tisztársai menten diszkvalifikálták, amikor Gager a szerelmi kalandjai végén megnősült és a házvezetőnőjét vette feleségül. A családi élet feldúlása összefért a katonatiszti kardbojt tisztességével, ellenben ezt a házasságot nem tudták megbocsájtani Gagernek. És ez szegte nyakát. Nyugalomba kellett vonulnia. Idáig ezek a részletek hámozódtak ki az új botránypör során.

Kolera-óvintézkedések Aradmegyében.

— A visszarendelt orvosok. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 16.

Tudvalevőleg a belügyminiszternek a kolera elleni védekezésről szóló rendelete kimondja, hogy lehetőleg minden üresedésben lévő orvosi állást be kell tölteni. Ez az intézkedés különösen Aradmegyét érinti, mert a megyében sok orvosi állás évek óta üresen áll. Hiába hirdettek pályázatot, a pályázat miatt nem kapnak rá orvost.

Munkatársunk ez ügyben felkereste Villányi Izidor dr. járásorvost, Borsos Béla dr. vármegyei főorvos helyettesét, aki elmondotta, hogy Aradmegyében igen sok helyütt nincs orvos, a többek között a paulisi, borosjenői, simádi, nagykamarási körorvosi állások már régibb idő óta üresedésben vannak.

Ennél azonban sokkal lényegesebb baj az, hogy kevés az orvos, a nagyhalmágyi járásban összesen két orvos, a tarnavai járásban pedig mindössze egy orvos tartózkodik.

A fenyegető kolera-veszedelemmel szemben Aradvármegye vezetősége minden óvintézkedést megtejt. Dálnoki Nagy Lajos alispán az összes szabadságon lévő orvosokat sürgősen visszarendelte, s azoknak az orvosoknak pedig, akik most kérték szabadságot, az alispán nem engedélyezte azt. A visszarendelt szabadságon lévő orvosok között van Borsos Béla dr. főorvos, Csillag Ignác dr. borosjenői, Löw Mihály dr. borosabesi járási és Popovics János dr. ujszentannai községi orvosok.

A kolerajárvány kitörésének megakadályozására a megye összes községeiben megtették minden intézkedést. A községek előjáróságai kihirdették és szigorúan ellenőrzik, hogy az udvarokat tisztántartsák, a korcsmák, vendéglők helyiségeiben eleget tegyenek a köztisztasági intézkedéseknek, a közlelmelés terén a legszigorubb elővigyázatossággal járjanak el. A járványkórházakat új felszerelésekkel látták el, a fertőtlenítő gépeket jókarba helyezték. Azonkívül minden községben kiosztják azokat a népszerű füzeteket, amelyek a kolera elleni védekezésre tanítják a népet.

Megjegyezte végül Villányi dr., hogy a megye közegészségi viszonyai ezideig kielégítő, ámber fertőző betegségek kisebb mértékben előfordultak, leginkább tifusz, difteritisz és hörghurut.

Ma délután a városi tisztviselők rendezésére havi értekezletüket tartották meg és Tisch Mór dr. főorvos bejelentette, hogy a belügyminiszter kibocsátotta a kolera behurcolásának megakadályozására vonatkozó rendeletét. A városi tisztviselők hivatala a maga hatáskörében megteszi már most minden intézkedést, mely a baj elkerülését elősegítheti. Az utcák, nyilvános helyek, középületek, kávéházak, korcsmák szigorú tisztántartására szólítja fel a rendőrséget. A nyitott csatornák és folyókák dezinficiálása kettőzött erővel állandóan folyik. A közönség tájékoztatására népszerű füzetek széleskörű elosztásával szolgál az orvosi hivatal, mely a baj elkerülésére azt tartja leghathatósabb eszközként, ha a legtávolabbról is gyanús megbetegedést is azonnal a tudomására hozza.

Aradon 1898-ban volt legutóbb kolera, de ez csak igen kis jelentőségű volt. Sokkal nagyobb hatású volt az a kolerajárvány, amely 1873-ban dúlt Aradon. Ekkor a kolera nemcsak az alsóbb néposztályból szedte áldozatait, hanem igen sok halálos eset történt a jobb osztályhoz tartozó családokban is.

HIREK.

Titokzatos pénztárrablás.

— Fordulat a koronaórségi lopás ügyében. —
Távirati tudósítás.

Arad, augusztus 26.

Körülbelül nyolc nappal ezelőtt történt, hogy a magyar koronaórség budapesti Lopodyntcai laktanyájában nagy lopásnak jöttek a nyomára. Az ismeretlen tolvaj 25000 koronát emelt ki a Wertheim-szekrényekből, amelyeken azonban a külső erőszakos behatásoknak semmi nyoma sem volt. A nyomozás nagy apparátussal indult meg. Először detektívek vizsgálódtak, aztán a honvéddhadbírósg vette kezébe az ügyet. A nyomozás csekély eredménnyre vezetett. Annyit lehetett megállapítani, hogy a tettes belső ember lehetett csupán, aki a viszonyokat jól ismerte és hogy a kasszát a hozzájuk illő kulcsokkal nyitották fel. A vizsgálatnak mai állásáról egy fővárosi estilap a következőket írja:

A koronaórség kifosztott pénztára ügyében szenzációs fordulat állott be. A hadbírósg tegnap beszüntette a vizsgálatot, mert a nyomozás szerint a tettes személye kétségtelen bizonyossággal megállapítható. Először a rendőrség nyomozott, azután a honvéddhadbírósg folytatta a vizsgálatot. Prilavka őrnagy hadbíró tegnap az összes aktákat átküldte a téparancsnoksághoz, mert megállapították, ki a tettes.

A nyomozat szerint *betérésről* szó sem lehet, külső erőszaknak nyomát se találták. A zseld pénztárt kulccsal nyitotta ki a tettes. A parancsnoki szobában, ahol a pénzt őrizték, e hónap tizenkettedikétől a lopás kiderültéig senki idegen meg nem fordult. Anders lovag őrnagy akkor éppen rendes nyári szabadságát vette ki, de Budapesten tartózkodott, a Lukács-füldőben használt kurát. Lakása a parancsnoksági épület földszintjén van. Kedden kiszállott a hadbírósg, lepecsételte a parancsnoki szoba iróasztalát, a hivatalos könyveket és a szoba átkutatása után lepecsételte az ajtót is. Anders őrnagy szabadsága már napokkal ezelőtt lejárt, de meghosszabbították szabadságát, mert a koronaórség parancsnoki tisztét az összes hivatali teendővel együtt Halász Gyula százados vette át. A pénztár kulcsai a századosnál voltak, ő fizette ki naponként a legénységet; a kulcsok duplikátumait Anders őrnagy őrizte. Az őrnagy kulcsai lepecsételt borítékban a hadbíró-ágnál vannak.

— Állir a trónörökösről. Bécsből jelentik: Egy prágai lap azt a hírt közölte a trónörökösről, hogy azért látogatta meg Rotschild Alfonzot, mert a witkowitzi vasművek, amelyben a Rotschild-ház érdekelve van, a Dreadnoughtok szállítását a saját veszélyére elvállalta. Ezt a hírt illetékes helyről megerősítik. A trónörökös tisztán a Rotschildok birtokának és gyönyörű parkjának megtekintése céljából utazott Weidhofenbe.

— A bolgár király Budapesten. Ma reggel 7 óra 45 perckor Ferdinánd bolgár király Szerajevóból Boszniabrádon keresztül külön vonaton Budapestre érkezett. Vele van Boris trónörökös, Paprikov külügyminiszter és több minisztere. A keleti pályaudvaron Hegyeshalmy Lajos és Lachnitz állomásfőnökök fogadták az uralkodót. A különvonat mellékvágányra állott, Ferdinánd nem szállt ki szalonkocsijából, Hegyeshalmyt ott fogadta. A vonat megérkezése után két automobil állott az udvari váróterem elé, a király előbb elintézte az elintézésre váró államügyeket és csak azután, hogy sürgős munkájával elkészült, hagyta el a vonatot. Va-

dászatra ment szentantali birtokára Gömör-megyébe. Miniszterei három óra 20 perckor visszautaztak Bulgáriába.

— Vilmos császár — az égiek eszéke. Königsbergből jelentik: Vilmos német császár tegnap a diszvacsora alkalmával beszédet tartott, amelyben a dinasztia dicsőítése során a következőket mondta: Itt történt, hogy a nagy választófejedelem saját jogán poroszországi szuverén herceggé emelkedett. Itt tette fejére fia is a királyi koronát. Nagy Frigyes uralkodása után jött el a megpróbáltatás súlyos ideje. A francia nagy katonacsászár itt e kastélyban székelt, s miután Poroszország hatalma összeomlott, e várossal és tartományával érezte kíméletlen kezét. Itt tette fel nagyatyám saját jogán a porosz királyi koronát fejére azzal, hogy ő egyedül isten kegyelméből rendeltetett és nem parlamentektől, népgyűlésektől és néphatározatoktól. S ép ezért az ég kiválasztott eszközének tekinti magát. A császár egyébként így fejezte be beszédét: Az Ur eszközének tartom magamat én is, tekintet nélkül a különböző felfogásokra és nézetekre, s így járok a magam útjain.

— Gyujtogatók a brüsszeli kiállításon. Brüsszselből jelentik: A kiállítás német osztályán ma délután letartóztattak egy angol és egy német származású embert, akiket tetten értek gyujtogatási kísérleten. Petróleummal öntöttek le több tárgyat és éppen megakarták gyujtani, mikor az őrség rajtuk ütött.

— A Vatikán válasza Spanyolországnak. Rómából jelentik: Merry del Val pápai államtitkár tegnap adta át a Vatikán válaszát a spanyol ügyvivőnek. A válasz egyetlenegy pontban sem közeledik a spanyol kormány álláspontjához és szilárdan ragaszkodik ahhoz, hogy Canalejas miniszterrelök ejtse el azt a törvényt, melyet a szerzetes rendekről a szenátusban benyújtott.

— Erődy Sándor Budapesten. Budapestről jelentik: Erődy Sándor főispán ma reggel inokognitóban Budapestre érkezett s a Savoy-szállodában szállott meg. Délelőtt Erődy a miniszterelnökségen járt s ott hosszasan tárgyalta az őrség ügyét. A főispán a megyébe való visszaérkezése és diszkvalifikálása után törvényekről tett jelentést s a jövő terveit beszélték meg.

— Bányaszerencsétlenség emberhalállal. Borosbeszéről jelentik: Az arad-esanádi egyesült vasutak itteni kőbányájában ma délelőtt robbanás történt, amelynek két emberáldozata van. Bragján Bumb és Sztepan Sineva bányamunkások az egyik nagy sziklát akarták eltávolítani. Lyukat furtak belé és megtöltötték dinamittal. A dinamit idő előtt felrobbant, a szikla ráesett a munkásokra és mindkettőt agyonnyomta. A vizsgálat kiderítette, hogy a munkások maguk okai a katasztrófának, mert a robbantásnál szükséges elővigyázati szabályokat nem tartották be.

— Bepanaszolt aradi építőmester. Pittner Márton tisztviselő ma az aradi rendőrségen panaszt emelt Gaszó Pál építőmester ellen. Elmondotta, hogy azernyolcszáz koronát adott át Gazsónak, aki ennek fejében egy épület elkészítését vállalta, de a megkezdett munkát nem fejezte be. Tizennyolcezer téglát árát is átvette, de a téglákból kilencszázötven más építkezésnél használt fel. A rendőrség a panasz tárgyában megindította az eljárást. Megjegyzendő, hogy az építőmester ellen már más vállalati differenciák miatt is történt feljelentés.

— Vaughan báróné hozománya. Párisból jelentik: Vaughan báróné házassági szerződésében, melyet férjével, Durieux-vel kötött, hozományát harminc millió frankra értékelte.

— A belügyminiszterium és a krassószörényi árvíz. A belügyminiszteriumból a következő hivatalos leirat érkezett szerkesztőségünkbe: A krassószörényvármegyei árvízkarosultak segélyezésére ifj. Tripán János ur részéről a kiadóhivatalnál befolyt s hozzám juttatott 7 korona 90 fillér átvetélet elismerve, szives közvetítésüket az árvízkarosultak nevében is megköszönve kérem, hogy köszönetemet becses lapjukban az adakozónak is tolmácsolni sziveskedjenek. Budapest, 1910. évi augusztus hó 22-én. A miniszter helyett: Jakabffy államtitkár.

— Házasság. Kövesdy Lajos helybeli női szabómester foyó hó 25-én házasságot kötött özv. Veit Adolfné urnóval.

— Ötszáz „untauglich“. Makóról jelentik: Battenyán tegnap délelőtt fejezték be a sorozást azzal az eredménnyel, hogy hétszáznál több legény közül mindössze kétszázat találtak katonai szolgálatra alkalmasnak. Növelte még a be nem vált legények számát egy igen súlyos körülmény. Az állami ménesbirtokon sok tótot foglalkoztatnak. Ezek a tótok felvidékiek. A sorozó-bizottság azért nem vette be őket katonának, mert súlyos trachomában szenvednek. A nagy, pusztító betegség epidémiaként lépett föl náluk és félt, hogy a baj még tovább terjedhet.

— Elfogott betörők. A temesvári rendőrség arról küldött távirati értesítést az aradi rendőrségnek, hogy Temesvárott Friedmann Bernátnál betörést követtek el ismeretlen tettesek e hónap 21-én. Érszereket órák és láncot, továbbá kilencven korona készpénzt vittek el. Ma délelőtt az aradi rendőrség a tettest a Szabadságtéren elfogta Szász György rovítt multu foglalkozás nélküli egyén személyében. Szász gyalog jött Temesvárról Aradra, mert a lopott pénzt az utolsó fillérig elmulatta. Az órák már Aradon értékesítette. — Az aradi tejszarnok Széchenyi utcai telepén két izben követtek el betöréses lopást az utóbbi napokban. A déli órákban hatoltak be Kurz Miklós és Papp Demeter a helyiségbe és első izben 12 koronát, másodizben 14 fillért és öt osomag vajot loptak el. Letartóztatták a tolvajokat.

— Halálozás. Schuhmann Simon augusztus 25-én, este fél 10 órakor, áldásos életének 69 ik és boldog házasságának 10 ik évében, rövid szenvedés után elhunyt Aradon. E hó 28-án, d. e. fél 11 órakor temetik a Tököli-ter 2b sz. alól az izr. sírkertben.

— Az ipartestület közgyűlése. Az aradi ipartestület a testületi alapszabályok V. fejezetének 16. §-a értelmében szeptember 4 ikén, vasárnap délelőtt 10 órakor, határozatképtelenség esetén szeptember hó 8-ikán, esütörtökön délelőtt 10 órakor a testületi székház nagytermében tartja meg XXVI. rendes évi közgyűlését, melyre az előjáróság a testület összes bekebelezett tagjait meghívja. A közgyűlés tárgyai: 1. Az előjáróság évi jelentése és a számvevők jelentése kapcsán az évi számadások előterjesztése. Határozat a felmentvény megadása tárgyában. 2. Az 1909. évi költségelirányzat megállapítása. 3. Elnök megválasztása és tiz előjárósági rendes tag, tiz póttag megválasztása. 4. Esetleges indítványok.

— Elgázolt gyermek. Milinkovics Péter, a 17-es számú egyfogatu bérkocsi kocsisa ma délelőtt a József főherceg-úton vigyázatlansága következtében elütötte Váci Miklós 11 éves tanuló, aki súlyos belső és külső sérüléseket szenvedett. A mentők a kórházba szállították. A kocsi ellen a rendőrség megindította a vizsgálatot.

— A közönség figyelmébe. Valamikor jobb napokat látott, szerencsétlen körülmények közé került urileány jött fel ma délután szerkesztőségünkbe. H. I. a neve, egy nagyobb vidéki városból való és a budapesti színiakadémia végzett övendéke, aki mint énekes színész már több vidéki színpadon jelentős sikereket ért el. Az elmúlt télen makacs torokbajt kapott, úgy hogy énekelni nem tudott, ezért igazgatója elbocsátotta. Az orvosok azt mondják, hogy ha néhány hetet délvidéken tölthet, visszanyerheti a hangját. A szerencsétlen leány édesanyjával felment Varjassy polgármesterhez és megkérte, adjon neki engedélyt könyradományok gyűjtésére. A polgármester, miután a színész okmányokkal igazolta, hogy állításai megfelelnek a valóságnak, megadta az engedélyt. A színész arra kéri a jószívű embereket, segítsék ahhoz, hogy hangját visszaszerezhesse. Adományokat Caernovits Péter-utca 3. sz. lakásán hálásan fogad. Felhívjuk rá a jószívű közönség figyelmét.

— Családi dráma az anyós miatt. Szegedről jelentik: Márton Pal, az ujszegedi kenderkikészítő gyár munkafelügyelője Széregen lakott ifjú hitvesével, Bálint Erzsébettel, aki Bálint Antal széregi kisbirtokos leánya. A fiatal pár boldog házasságát az ég egy ujszülöttel áldotta meg. Amint mondani szokták, nem is lett volna közöttük semmi „hiányosság“, ha csak az anyós el nem látogat néha hozzájuk és annak rendje és módja szerint ki nem oktatja a menyét háztartási dolgokban. Ámde Mártonné elfogult volt az anyósa iránt, akinek öröges gyengeségeit, félszeg érintkezését és meggondolatlan kiszólásait félreértette — és úgy magyaráta, — hogy az anyósa őt gyűlöli, sőt egyenesen az életre tör. A tulajdonságos érzékeny szívű asszonyka magába folytatta a bánatát, amelyet beteges érzékenysége napról-napra nagyobbra növelt. Kedden délután azonban, amikor valami ártatlan dolog miatt ismét összeszóalkozott az anyósával, amint az eltávozott tőle, fölödött zsirszódát adott be négy hónapos csemőjének, majd ő maga is nagy adaggal vett be. De a mérég lassan hatott. Amikor meghallotta a halálra szánt kis ártatlanság hörgését, segítségért kiáltott. A szomszédok elhívták Pepper Sándor dr. községi orvost, aki már a gyermeket holtan találta, ellenben a még kinlódó asszonynak ellenszereket adott be. A szomorú esetről az ujszegedi gyárban dolgozó férjet telefonon értesítették. Márton Pálné két napi aszénvadás után meghalt a férje karjai között.

— Négerek a városházán. Mért születtem négernek? kérdeste ma négy fekete ember Sarlot Domokos főkapitánytól, akihez azért fordultak, hogy döntson az ő vitá sügyükben és segítsen bajukon. A négerok tudniillik a Központi orfeumának színpadján próbáltak szerencsét. Ugy látszik, hogy „a lábuk nem megy valami gyorsan kopogós, ropogós tánclépésre, mert Jaulus, a direktor így kiáltott fel, látván az attrakciónak ssánt négyes silányosságát:

Miért születtem négernek?

Miért nem inkább hébernek?

és a velük kötött szerződés első pontjának értelmében elküldte őket a legelőtebb Afrika középsőbe. A négerok fekete könyeket hullattak ma a főkapitány előtt, aki azonban a bajukon segíteni nem tudott, mert a szerződés szerint joga van az igazgatónak őket elbocsátani, ha az első fellépés alkalmával elbuknak. És ők elbuktak. Minthogy azonban semmiféle igazolványuk nincs, a főkapitány még azt is meghagyta nekik, hogy 48 órán belül távozzanak Aradról a legelőtebb Afrika kellese középsőbe.

— Van-e elvámolni valója? A berettyóújfalui finansziaktanyának érdekes szenzációja van. Kissé mulatságos a dolog s nem nagyon hízog a berettyóújfalui m. kir. pénzügyőri szakaszra. Tudniillik rablók jártak a finácoknál s hiába vannak felszerelve karddal, puskával, mégis elszalasztották a tolvajokat. Újszakának idején jöttek a tolvajok. Kettőn voltak. A szemlész irodájába törtek be. Vajna Imre a szemlész, akit most helyeztek át Berettyóújfaluba Széplak községből. Vagyons ember híreben áll a szemlész; úgy beszélték a berettyóújfaluiak, hogy Széplakon mindenét pénzzé tette s most nála van a vagyon. Ezért jöttek a betörők. A szemlész nagy nyugodtan aludt az irodában. Hallotta, hogy valaki mozog a szomszéd szobában, denem sokat törődött a dologgal: a másik oldalára fordult. A betörők ám beljebb bátorodtak. Gyufát gyújtott az egyik betörő s a gyufa világánál maga is megdőbent, mikor a szemlészszel szemközt találta magát. A szemlész meg nagyon álmos volt, megdörzsölte a szemét és fölére huzta a takarót.

— Hagyjanak aludni... Micsoda nagy lárma az?

A betörő humoros ember volt. Odahajolt a szemlész fölé. És ridegen mondta:

— Nincs valami elvámolni valója?

De erre már felugrott a szemlész. A betörők pedig hanyatt homlok futva menekültek. A szemlész gyorsan sajt ütött, fegyverbeszélgette a pénzügyőri szakaszt és azöbe vették a betörőket. Az üldözés nem sikerült, a finácok hiába csattogott, hiába villogott, a fegyvert hiába töltötték, — a betörők elmenekültek. Átvizsgálták aztán az irodákat. Pénz nem hiányzott, csak a hivatalos iratok dultak össze a betörők.

— Tilos a csók. A belügyminisztérium utasítást adott ki az ázsiai kolera ellen. Nem a kolera utasította ki, hanem a hatóságokat és a magánosokat látja el atyai tanácsokkal, miként készüljenek a halálfejes vendég fogadására. Ennek a 111.000—1907. számú rendeletnek van azután egy pontja, a 67. §., amellyel szemben ugy a hatóságok, mint a magánosok tanácstalanul fognak állani. A nevezetes §. így hangzik:

Tárgyak csókolása által a kolera esirái szájról-szájra tovább vitethetnek, miért is kolera idején a hatóság lehetőleg világosítsa fel a népet, hogy olyan tárgyat, melyet mások is csókolgatnak, ne csókoljon.

Igaza van a belügyminisztériumnak, a kabarédalokon kívül csak a csókok szállnak szájról-szájra. Csókolni azonban muszáj, hiába kacérkodik velünk az ázsiai kolera. De kit szabad csókolni? És pardon! mit szabad csókolni? A feleséget, természetesen a feleség száját. De ha más, vagy mások is csókolják a feleség száját? És ez csak a kolera után derül ki? Ebbe bele kell örülni, mert az a kérdés sines tisztázva, hogy kinek kell vizet mondani, ha már bizonyos, hogy ő nagysága szája olyan tárgy, amelyet mások is csókolgatnak, kinek kell abbahagyni, a férjnek vagy az illetének?

A belügyminisztérium mindezekről megfellekezett, elfelejtette betiltani azokat a szindarabokat, ahol a színpadon csókolóznak, kihagyta az ugynevezett csókduettek és nem számolt azokkal a csókokkal, amelyek bucsuzáskor a pályaudvaron, esetleg más alkalommal esattannak el.

— Tanuló baleset biztosítás Félreértések elkerülése végett ifj. Klein Mór könyvkereskedő cég tudatja, hogy a tanuló baleset biztosítási kötvényeket 1 koronáért árusította. 6851

— Születések és halálozások. Az aradi anyakönyvi hivatalban augusztus 26-án a következő születéseket és halálozásokat jelentették be: Született: Bauman József borbélynak János nevű fia, Novák György városi utcaaprónak Mihály nevű fia, Fessler Henrik hornagykereskedőnek Margit nevű leánya, Ferdinánd Demeter kereskedőnek Margit nevű leánya, Borzák Ferenc kaulsznak Ferenc nevű fia. Meghalt: Matyi Alexándé 41 éves napazáró, Gombos Istvánné 39 éves erdőőr neje.

— Tankönyvek (ujak és használtak) beszerzésére legmegbízhatóbb cég, Kerpel Iszó könyvkereskedése. 8227

— Tanszerkiállítás nyitva reggel 8-tól este 8-ig, Weisz Leó könyv- és tanszerüzletének féleleleti helyiségében. Megtekintése díjtalan.

— Iskolába járó tanulók szüleinek figyelmébe ajánljuk, hogy gyermekeik részére szükséges iskolakönyveket és tanszereket már most szerezzék be. Az intézetek igazgatóságai által meghatározott tankönyvek és tanszerek Weisz Leó könyvesboltjában kaphatók, mely cég azok használhatóságáért szavatol. Vidékre tankönyvjegyzék áránálattal szívesen küld. 6561

— Üzlet mint látványosság. Arad város lüktető üzleti életébe új színt, világvárosi jelleget hozott az Arad Csanádi-Gazdasági Takarékpénztár monumentális, Arad város legszebb palotája. Ez új palotában már megnyitott Singer Sándor agilis modern kereskedő látványosság számba menő női divat és kelegye áruháza. A divat legújabb szenzációi művészi elrendezésben pompáznak a párisi mintára készült kirakatokban és bent az áruházban meglepi a látogatót az előkelő izlés és művészi gonddal megkonstruált berendezés. Fehér tónus dominál a hatalmas méretű áruházban, művészi faragványú arkádok húzódnak végig a terem felső részein, melynek oszlopai alatt vannak elhelyezve a raffiniált izlésű divatcikkék, a fantázia ragyogó megnyilatkozásai. Singer Sándor új divat-áruháza mint látványosság is a legvonzóbbak egyike és mint divatirányítót méltón illeti meg a világvárosi jelző. 3164

— Francia likörök legbiztosabb készítésére, — házilag — a likör aroma 1 üveg 60 fillér Vojtek és Weisznál. 279

A kiváló bór- és lithiumos gyógyforrás

SALVATOR

vese- és hólyagbajoknál, köszvényed, cukorbetegségnél, vörhenyed és hurutos bántalmaknál kitűnő hatású.

Természetes vasmentes csavanyvíz.

Kapható kórházgyógykezelésben és gyógykezelésben.

SCHULTES ÁGOST

Pörlekedő fivérék.

(Miniszteri tanácsos és huszárkapitány.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, augusztus 26.

Érdekes perről értesít bennünket fővárosi tudósítónk:

Három év előtt Ragányi István, az akkor elhalt cegléd-berceli földbirtokos százezreket kitevő vagyonát, mint apai örökséget, egyenlő részben fiaira: Pap-Ragányi István dr. miniszteri osztálytanácsosra és Pap-Ragányi Endre huszárszázadosra hagyta.

Rövid idővel halála előtt igen válaágos volt az öreg ur állapota, úgy, hogy a betegsége mellett tartózkodó fiát, Pap-Ragányi Istvánt folküldötték Budapestre, intézkedjék, hogy a nagybeteg az István-uti szanatóriumban elhelyezhető legyen. Az idősebbik fiu, Pap-Ragányi István dr. fel is utazott Budapestre, s mig itt fent járt, ugyanezen a napon az öreg ur egy fiókvégrendeletet csinált, a melyben az ugyanakkor nála tartózkodó ifjabbik fiát, Pap-Ragányi Endrét, körülbelül 120.000 koronával nagyobb örökségben részesítette, mint bátyját.

Ebből háborúság keletkezett. A testvérek pörbe szálltak, de ki is egyestek utóbb. Ez időtájt Pap-Ragányi dr. hivatalos küldetésben Rómába utazott s a mig odajárt, öccsre, a százados két „körülvényt“ küldött asét a család ismerőseinek, akik előtt nyilvánosságra hozta a családi dolgokat. Pap-Ragányi István hasznerkesvén külföldről, egy litográfált „körlevélben“ válaszolt öccsének s egyben felszólitotta, hogy kérje maga ellen a katonai becsületügy eljárás megindítását. A százados ezt levélben meg is ígérte bátyjának. Mivel eddig az osztálytanácsos minden áron fenn akarta tartani

édesanyjával a jó viszonyt, a múlt év végén felkereste Lázár Frigyes tábornokot s arra kérte, hogy helyeztesse el öcsését Budapestről mért csak így remélhető, hogy anyjával kibékülhet. Ez a kálommal átadta a tábornoknak a saját körözvényének egy példányát is.

Közben a százados ezek következtében a múlt év végén megkérte maga ellen a becsületügyi eljárást, ezt azonban megszüntették azon az alapon, mert az osztálytanácsos kijelentette, hogy testvéroccsa ellen nem kíván vádlóként fellépni. De a katonai hatóság utasította a századost, hogy a mennyiben ennek az ügynek a polgári bíróság előtt folytatása lenne, a fejleményekről tegyen majd jelentést.

Ez előzmények után Szabó István dr. ügyvéd útján rágalmozás és becsületsértés vétségéért emelt panaszt testvérbátyja ellen a budapesti büntető írásbíróságnál. Feljelentésében azt adta elő, hogy bátyja őt kibocsátott körözvényében megrágalmazta, továbbá a kétrédbeli becsületsértést az által követte el vele szemben, hogy korongi Lippich Elek miniszteri tanácsos és egy Schlezákné nevű varrónő előtt azzal gyanúsította meg őt, hogy a fiókvégrendelet készítésében édesatyját befolyásolta.

A pör tárgyalása mára volt kitűzve Schmidt büntetőírásbíró elé. Maguk a felek Nem jelentek meg, csak a jogi képviselők, az osztálytanácsos védője gyanánt dr. Lengyel Zoltán. A védő mindenekelőtt arra hivatkozott, hogy az ügy elévült, mert az inkriminált „körlevél” még 1908. júliusában íródott. És egyébként is a panasz, mivel litográfált írásról van szó, a sajtóbíróság elé tartoznék.

A bíró helyt adott a védő elváltási kifogásának és a rágalmozást illetően, mely a körlevélben foglaltatnék, megszüntette az eljárást. Előben a panasz egyéb részére, a szóval elkövetett becsületsértésre nézve elhalasztotta a tárgyalást október 24-ra. Ekkorra megidézik korongi Lippich Elek dr. miniszteri tanácsost és Schlezáknét, a varrónőt, akik tanuk lesznek a becsületsértés dolgában.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

L. L. Cégek a szerkesztőség nem ajánlhat. Különben is ilyen cég hirdetését lapunkban csaknem mindennap láthatja. B-g Nem helyes nyomon indul.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS

Az osztrák-magyar bank kamatlába. Bécsből jelentik: Az osztrák-magyar bank főtanácsa ma ülést tartott, melyen Pranger vezértitkár beszámolt a két utolsó hónap üzletmenetéről. Azt javasolta, hogy tekintettel a bank pénzügyi viszonyainak kedvező voltára, a főtanácsa a kamatláb kérdésével nem is foglalkozék. A javaslatot elfogadják.

Aradi gabonavásár.

Az időjárás esőre fordult. Nagyon kívánatos lenne, hogy esapadékokat kapjunk, mely által azon növények, amelyek még öntözést igényelnek, felfrissülnek. A gabonauzlet irányzata továbbra is változatlan. A tőzsdére a malommunkások sztrájkja nyomásztólág hat.

Eladásra került:
 3500 mm. új buza 8 50 - 9 50
 200 mm. új rozs 6 60 - 6 70
 300 mm. új árpa 6 30 - 6 50
 200 mm. új zab 7 00 - 7 20
 200 mm. 6 tengeri 5 50 - 5 60
 Az árak ötven kilogramonként, koronákban értendők.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távirati tudósítás.

Budapest, augusztus 26

Amerika 1 1/2-el magasabb. Kínálat kielégítő, vételkésv korlátolt. 10 ezer mm. 5 fillérrel magasabb.

Az árak 50 kilonként értendők:

	1910. októberre	1911. áprilisra	1910. októberre	1911. májusra
Buza	9 88 - 9 89	10 08 - 10 10	9 82 - 9 83	5 77 - 5 78
Buza	10 12 - 10 13	10 09 - 10 10		
Rozs	7 35 - 7 36	7 28 - 7 29		
Zab	7 80 - 7 81	7 77 - 7 78		
Tengeri 1910. aug.-ra	0 00 - 0 00	0 00 - 0 00		
Tengeri 1911. májusra	5 79 - 5 80	5 77 - 5 78		

Budapesti értéktőzsde. (Táv. jelentés.)

— Aug. 25. —

Magyar aranyjárdék 4%	113.—
Magyar koronajárdék 4%	91.90
Magyar korona-árdék 3 1/2 %	82.75
Magy. földt. herm. kötvény 4%	92.—
Horvát-szlavon földt. herm. kötvény	93.30
Magyar nyerménysorsjegy kölcsön	223.—
Tiszaszab. és szegedi sorsjegy kölcsön	155.50
Osztrák járdék papírban	93.50
Osztrák járdék ezüstben	97.50
Osztrák járdék aranyban	116.—
Osztrák koronajárdék 4%	93.60
1900. évi osztrák államsorsjegy	171.—
Osztrák-magyar bankrészevény	18.70
Magyar hitelbank-részevény	858.—
Osztrák hitelinstitúti részevény	662.25
Osztr.-mag. államvasuti részevény	748.—
20 frankos arany (Napoleonador)	19.07
Német birodalmi márka	-117.42 1/2
London vista	-240.37 1/2
Páris vista	95.20
20 márkás arany	23.45

Felolós szerkesztő:

BOLGÁR LAJOS.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Műsor 1910. aug. 27-én, szombat:

1. Görös ur szívifájdalmi. Humoros. — 2. Napoleon trombitása. Dráma. — 3. Budapesti rendőrség. Látványos. — 4. A bérkocsis. Humoros. — 5. Károhal vadászata. Természeti felvétel. — 6. Nagyapó. Dráma. — 7. Pall, mint messenger-boy. Humoros. — 8. Mesteri díjbirkózások. Sportkép.

Előadások este 7 1/2 órától kezdve.

NYILTÉR.

Dr. Halász miskolci szakorvos

SANITOL

száj- és fogápoló szerel

Minden eddigi létezőnél tökéleőbb és megbízhatóbb szerel, melyek a legújabbban megállapított tudományos és klinikai vizsgálatok alapján egyedül sikeres és helyesnek talált alapelvek szerint készülnek. Használati utasítás szerint eljárva, a fogakat megvédik a romlástól. Végtelen kellemes szagtól. Ideálisan tisztá száj és fogak.

Megfizethetetlen előnyük,

hogy rendszeres használatuk mellett megvéd a heveny fertőző betegségektől (vörheny, kanyaró, torokgyék stb.) és azért gyermekek részére már ez okból is különösen alkalmas a használatuk. Ideális szép és jó fogfékék. Kaphatók használati utasítással.

Vojtek és Weisz droguériájában, Aradon

Nagy üveg szájjal 2 korona, kis üveg 1 korona 20 fillér. Fogpör 1 korona. Fogkefe 1 korona 40 fillér.

Soha többé!

hem éserélem szappanomat, amőta a BERGMANN-féle (Steckenpferd védjegyű) LILKOM-SZAPPANT — Bergmann és Tea Tetsékon a. E. gyártmánya — használom, mert az a leghatékonyabb gyógyszeres nyári szepők ellen, nemkülönbön a szappan által szép, puha „táint” kap az arc. Darabja 80 fillér. Kapható minden gyógyszerüzletben, droguériában és parfümériában.

Ingusz I. és Fia

Andrássy-tér 16. s Weitzer J.-a.

Egyetlen aradi cég, mely az 1910. évi budapesti tan- és iskolaszert kiállításán résztvett és ki lett tüntetve.

Antiquar : iskolakönyvek

hatóság orvosi felügyelet alatt fertőtlenítve.

iskolakönyvek az összes helybeli tanintézetek részére.

Nagy raktár mindkét üzletünkben.

Ingusz I. és Fia

könyv- és papirkereskedése. Iskolaszertekért az országos tanszerkiállításán kitüntetve.

APRÓ HIRDETESEK.**Kéren**

azon szürke rubás urat, ki csütörtökön délelőtt negyed tizkor a főterem kísért egy zöld alju, fehér napernyő, babaarcu hölgyet s közbe megállt egy urral és megjegyzést tett reá, adjon életjelt „Aranyos” jellegére Arad, főposta restante. 3311

Fűszerkereskedő segéd

ügyes, jó megjelenésű, vas, rőfös és rövidáruban is jártas, szeptember elsejére állást keres. Szíves megkeresést „Szorgalmas” jellegére a kiadóhivatalba ker. 3312

Zongoratanító

kitűnő metodus szerint tanít kezdőket és haladókat. Cim a kiadóban. 3296

Fiatal, csinos özvegy

gazdasszonyi állást keres. Cim: Gáll Margit, Berzova. 3302

Csemegeszőlő

a legfinomabb fajokból, 5 kilós postakosarakban 3 K. vagy napi árban, utánvét mellett szállít: Fischer Lipótné szállótelepe Arad, Gyár-utca 7. 3245

Abonenseket, iskolásfiúkat

teljes ellátásra elfogad Kohn Adolfné Petőfi-utca 6. sz. 3030

Törhetetlen

üveg és befőttes üvegek legjutányosabban kaphatók Fischer Mór üveg és porcellán üzletében Arad, Andrassy-tér 20. Telefon 368. sz. 3191

Gyermektelen

intelligens házaspár szerény feltételek mellett elfogad 1-2 tanulófiút vagy leánykát teljes ellátásra. Cim: Farkas, Tököly-tér 6/b. I. em.

Keresek

október 15-re korcsmát vagy vendéglőt bérbe vagy elszámolásra. Regyis Pál korcsmáros Söprös. 3273

Gyermektelen házaspár

kerestetik; a férj irodaszolgának, a nő főzőnőnek. Jelentkezés a szövőgyár igazgatójánál. 3254

Keresek

női alkalmazottat irodai és egyéb munkálatokra. Bonnet 4 éves leánykához. Bővebbet a kiadóhivatalban. 3286

Tankönyvek

(újak és használtak) legnagyobb készlete. Minden iskolakönyv használhatóságáért szavatolok. Pontos kiszolgálás vidékre is. Füzetek, körmök és egyéb fűszerek előírás szerint. 90.000 kötetes kölcsönkönyvtár és 30.000 kötetes zeneműközlöny Intézet. Kerpel Izé könyvkereskedése Aradon. 3296

Kereskedősegéd

kerestetik vidéki vegyeskereskedésbe azonnali belépésre. Román nyelv ismerete kívántatik. Ajánlatok „Vidék 50” jellegére a kiadóhivatalba kéretek. 2938

Kossuth-utca 40. szám alatt

ujjonnan épülő házban modern lakások kiadók november 1-ra. Bővebbet Matuschek J. és Fia üzletében. 3104

Egy két szobás lakás

üres vagy butorozott, kerestetik. Cim a kiadóban. 3261

Borosbordák

100-tól 800 liter űrtartalommal teljesen jókarban eladók egyenként is. Nádor-utca, sörraktár. 3272

Kész talicskák

nagyban és kicsinyben, vasalva vagy anélkül olcsón kaphatók. Viszont elárusítók kedvezményben részesülnek. Geiszl jármű- és faárugyár Miksa-utca 2-3. 2505

Ha cigarettázik

használjon Progress szivarkahüvelyt. 100 drb. 26 fill. 1000 drb. K. 240. Egyedül kapható Ingusz I. és Fia könyv- és papírkereskedésében Arad, Andrassy-tér 16. és Weitzer János-utca. 1651

Elsőrangú

fűszer- és csemege-üzlet részére ügyes pénztárnoknőt keresek azonnali belépésre. Lehetőleg arcképpel ellátott ajánlatok „N. F.” jellege alatt a lap kiadóhivatalához intézendők. 3289

Sampon, Confetti

legolcsóbb árban. Crépe papírok a legdivatosabb színekben. Nyári Divatalbum 60 fillér Ingusz I. és Fia könyv- és papírkereskedésében Arad, Andrassy-tér 16. és Weitzer János-utca. Telefon 517. Ugyanott intelligens elárusító felvétetik 167

Világos községben egy, a román nyelvet is értő, a jegyzői teendőkből jártas

egyén

azonnali belépésre alkalmazást nyerhet évi 1000 korona fizetés mellett.

Világos, 1910. évi augusztus 22.

Stóger Vendel
közs.

3274

Szatócsüzer

4 utcának sarkán, italmérés, trafik, bélyegeladási engedéllyel, kimutatható jó forgalommal, más vállalat miatt eladó. Cim: Révay-utca 10. 3285

Ügyvédi

és bírói vizsgára előkészítők. Bővebbet Budapest, Wesselényi-utca 41. III. 17. 652

Magán-detektiv

és felvilágosító intézet
Arad, Forrai- és Rákóczi-utca sarok. Elvállalok bizalmi, házassági, örökségi és egyéb kényes ügyekben

 Kutatásokat,

személyek, lakások, üzletek, avagy alkalmazottak feltűnés nélküli megfigyelését, eltűnt egyének

 kinyomozását

bel- és külföldön. Levélbeni meghívásokra bárhol megjelenek. Titkos intézkedés. 2901

Vezető: **FODOR A.**

Uj Internátus Lippán.

A t. érdekelt szülők értesítettnek, hogy az 1910-11-iki iskolai tanévre a modern követelményeknek minden tekintetben megfelelő fiu-nevelőintézet nyílik Lippán, a mely felett a főfelügyeletet a helybeli középiskolák igazgatója, míg a tanulmányi felügyeletet a tanári testület 1-1 tagja gyakorolja; egészségi szempontból pedig a városi főorvos felügyelete alatt áll. 3046

Helyszüke miatt az első évben csak **korlátolt számban** vétetnek fel felsőkereskedelmi-, polgári- és elemi-iskolai növendékek **igen mérsékelt díj** mellett.

Prospektussal készséggel szolgál

A Lippai Diák-Otthon Igazgatósága
Lippán.

Hirdetmény.

A Facseti Takarékpénztár Részvénytársaság pályázatot hirdet a

főkönyvelői állásra.

Pályázhatnak: kereskedelmi iskolát végzett, hadkötelezettségüknek eleget tett oly egyének, kiknek megfelelő gyakorlatuk van és feltétlen mérlegképességgel bírnak. Német és román nyelvet beszélők előnyben részesülnek. Javadalmazás: 2400 kor. évi fizetés, nyugdíjárulék és jutalék. 3299

Az állás f. évi október hó 1-én töltendő be.

Az igazgatóság.

Hol szerezzük be ernyő és fűző szükségleteinket?

A temesvári ernyőgyár raktárában

Arad, Andrásy-tér 20. szám.

„ Megbízható, szolid, olcsó árak mellett. „

Pontosan és gyorsan készítek ernyő áthuzatokat és javításokat.

Varga D. Dani.

INGYEN!

Javítom a nálam vásárolt cipőket!

Cipő, kalap,
uri divat cikkeket

Korányinál

Szabadság-tér 3. szám,

(volt Winternitz-féle helyiség)

veszünk a legjobban és legolcsóbban.

Kizárólagos lerakata a híres **Moskovits-féle**
Anatomiai cipőknek. Számtalan előnye: ver-
seny kívüli árak. Nem veszi a formáját. Rugganyos já-
rás. Kellemes viselet. Fájós lábaknál nélkülözhetetlen.
Megszünteti a lábizzadást! Győződjék
meg! 3307

Saját érdekében nézze meg kirakataimat!

Allandó raktár bel és külföldi szövetekből

Malek Dezső, Arad

angol uri-szabó és
katonai egyenruházati-műterme.

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására
hozni, hogy külföldi tanulmányutamból visszatérve, f. évi
aug. hó 15-től kezdve helyben, ideiglenesen a „Pannonia-
szálló” I. emeletén, nov. hó 1-étől kezdve az újonnan épülő
„Lloyd-palotában” Andrásy-tér 5. sz., a mai kor igényeinek
teljesen megfelelő 3291

angol uri-szabó és
egyenruházati-műtermet

nyitottam. — Sokoldalú tapasztalásaim melyeket mint sza-
bász a külföld nagyobb városaiban, ugyancsak a főváros
elsődrendű műtermeiben sajátítottam el, azon kellemes hely-
zetbe jut attak, hogy a legkényesebb igényeknek is megfe-
lelek. — Raktáron tartok mindenemű bel- és külföldi szö-
veteket és bélésárut a legjobb minőségben, dus választékban.

Mélyen tisztelt rendelőim ruháit díjmentesen vasalom.

Magamat szives figyelmébe ajánlva, illő tisztelettel

Malek Dezső, angol uri-szabó.

Elvem: pontos és szolid kiszolgálás!

Szülők figyelmébe!

Ajánljuk nagy raktárunkat leány és fiu
kész fehérneműben, csakis a legjobb
anyagokból készülő; házilag ke-
zelt gondos varrás.

Intézetbe menők részére
az összes fehérneműt
pontos előírás szerint
készíteni vállalunk, ezek-
ről számos elismerőlevél

Költségvetéssel készséggel szolgálunk.

Kelengye áruk
Óriási kész raktár mindenemű fehér-
neműkből. női ingek, cseret-
ták, himzett kész ággy kész-
letek, Schroll chifon, prima
córna vásznak egyelőre még
minden áremelkedés nélkül
nálunk beszerezhetők.
Rosenblüh H. és Társa
ARAD

Fontos közlemény.

Nagy tétel córna és pamut vásznak
sikerült olcsón beszerezni. Felhívjuk
a n. é. közönség figyelmét e kivételes
alkalomra; a vásznak üzletünkben bár-
mikor, minden vételkényszer nélkül
megtekinthetők; árkülönbségek a ren-
des forgalmi árakhoz 25—80 százalék.

Vászonmaradékok új, olcsóbb árjegyzése.

Pamut vászon, mindenre jó, erős mi-
nőség métere 28 kr. rendes forgalmi
ára 34 kr. Vékonyszálú legjobb és leg-
szebb minőség métere 30 kr., rendes
forgalmi ára 38—40 r Mosott madapolan
chifon métere 28 és 33 kr. rendes forgalmi ára 36-45

Varrás nélküli alsó lepedő, szegett
prima bőr erős minőség, hófehér, darabja 1 frt 40
másodrendű — de azért tartós! 1, 20

Utólérhetetlen olcsó árak!